

A TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1886. június hó 28—29-ik napjain

SÁROSPATAKON TARTOTT NYÁRI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

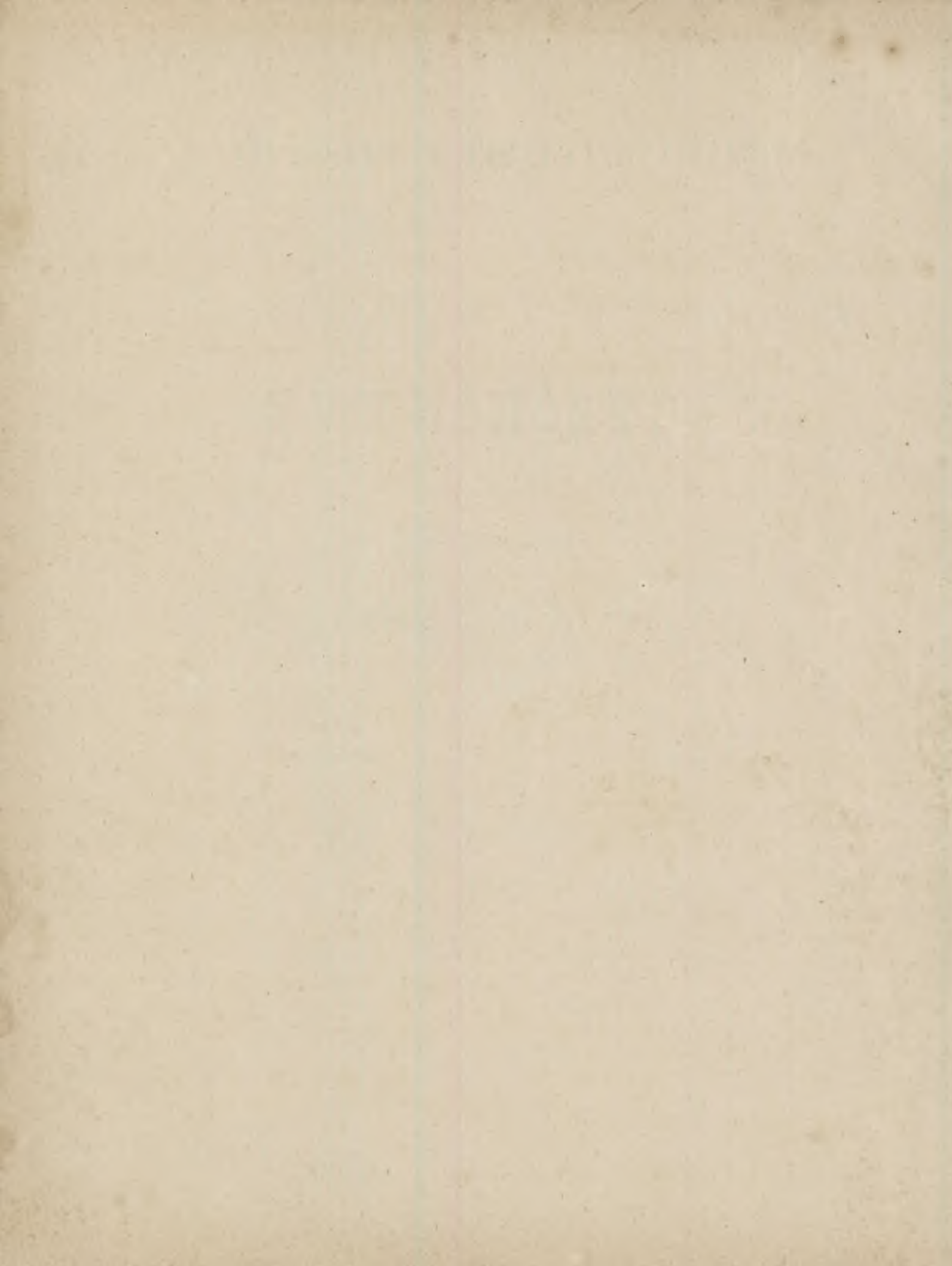
SZERKESZTETTE

MITROVICS GYULA,
egyházkerületi egyházi főjegyző.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1886.

*A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1886. évi június hó 28—29-ik napjain
Sárospatakon tartott nyári közgyűlésének*

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E .

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1886. évi június hó 28—29. napjain, Sárospatakon tartotta meg nyári közgyűlését, *Kun Bertalan*, püspök és *Ragályi György*, felsőborsodi egyházmegyei, mint hivatalukra legidősebb gondnok elnöksége alatt.

Jelen voltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: Fodor Pál, esperes; *Comáromy László*, egyházmegyei gondnok; *Veress Sámuel*, *Idrányi Ferenc*, papi; *Szentimrey Gyula*, világi tanácsbírák.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kopré Ferenc, esperes; *Bodolay József*, *Zombory Gedő*, papi; báró *Vay Sándor*, *Szinyei Gerzson*, világi tanácsbírák; *Tóth Lajos*, főjegyző.

Az alsőborsodi egyházmegyéből: Bornemisza József, esperes; báró *Vay Béla*, egyházmegyei gondnok; *Tóth Dániel*, *Édes Vince*, papi; *Papszász György*, *Molnár Bertalan*, világi tanácsbírák.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Debreczeni Gábor, esperes; *Ragályi György*, egyházmegyei gondnok; *Tóth Menyhért*, papi; *Ragályi Béla*, világi tanácsbírák.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Kálniczky János, esperes; *Molnár István*, papi; *Dókus Gyula*, *Dókus Ernő*, világi tanácsbírák; *Gyarmathy Sámuel*, aljegyző.

A gömöri egyházmegyéből: Nagy Pál, esperes; *Csider Károly*, egyházmegyei gondnok; *Balogh Béla*, papi tanácsbíró; *Terhes Pál*, aljegyző.

Az ungi egyházmegyéből: Kovács Károly, egyházmegyei gondnok; *Orémus Dániel*, *Pazar József*, papi; *Patay Gyula*, *Bernáth Zoltán*, világi tanácsbírák; *Szabó József*, főjegyző.

A tornai egyházmegyéből: Vajányi Lajos, esperes; *Lükő Géza*, egyházmegyei gondnok; *Kapossy György*, papi; *Vécsey József*, *Naményi Pál*, világi tanácsbírák.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Makay Dániel, *Béky Sámuel*, *Mocsáry Lajos*, *Dr. Lengyel Endre*.

A sárospataki főiskola részéről: Fejes István, egyházi algondnok; *Dr. Szánthó Gyula*, akadémiai és *Molnár Lajos*, gimnáziumi igazgató.

Jegyzőkül: Mitrovics Gyula, egyházi; *Debreczeni Bertalan*, világi fő-; *Kérészy Barna*, egyházi aljegyző.

Ezeken kívül szépszámú hallgató közönség.

1. Elnöklő püspök úr buzgó imában kérvén istennek segélyét köztanácskozásunkra, majd ennek végeztével szívesen üdvözölvén, a közgyűlésnek szép számban megjelent tagjait, mindenekelőtt tudatta, hogy szeretve tisztelt főgondnokunk, báró Vay Miklós úr ő nagyméltósága ez alkalommal meg nem jelenhetett.

Mely körülménynél fogva a társelnöki szék betöltésére Ragályi György, mint legidősebb egyházmegyei gondnok kéretett fel.

2. A képviselők megbízó-levelei felolvastatván:

Azok igazoltattak.

3. Bernáth Elemér, felsőzempléni egyházmegyei gondnok, Teleky Péter és Lévay József, egyházkerületi tanácsbírák a közgyűlésen meg nem jelenhetvén:

Elmaradásuk tudomásul vétetik.

4. Püspök úr mély fájdalommal említvén fel azt, hogy Terhes Barna, sárospataki lelkész, egyházkerületi tanácsbíró és főiskolai igazgató-tanácsos, a közeli napokban, egészen váratlanul elhunyt:

Egyházkerületünk, a méltó kegyelet és elismerés érzetével gondol vissza a korán elköltözött derék férfúra, mint aki ifjúi erővel, lankadatlan lelkesültséggel és kitartással szolgálta több irányban is, egyházkerületünknek egyházi és iskolai érdekeit s minden tekintetben olyan vala, akit méltó dicsekedéssel vallott a magáénak; midőn azért a korán elköltözöttnek poraira csendes nyugalmat kíván, készséggel teszi le sírhantjára ily módon is az őszinte elismerés koszorúját.

5. Szentpétery Sámuel, egyházkerületi tanácsbíró, állásáról, egyházkerületünknek szíves kérelme dacára is, lemondván:

Az ily módon, valamint a Terhes Barna elhunytja miatt megüresedett két egyházkerületi egyházi tanácsbírói állás betöltése elrendeltetik, s az egyházak szavazatának beadására legközelebbi őszi közgyűlésünk tűzetik ki.

6. Ugyancsak Terhes Barna halálával, hiányozván egy tag azon bizottságból, melyet egyházkerületünk, tavaszi közgyűlésében, az egyházi kölcsönös tűzkárbiztosító-társulat, országos lelkészi és tanári nyugdíjintézet és özvegy-árvagyámintézet tervezetere vonatkozó előterjesztés készítése végett kinevezett:

Ezen bizottságba újabban Debreczeni Gábor, felsőborsodi esperes választatott meg.

7. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 6. számú határozatával, szavazás rendeltetvén el az ifj. Vay Miklós báró halálával, a sárospataki főiskolánál megüresedett világi algondnoki hivatal betöltése végett: a beadott szavazatok felbontása egy küldöttségre bízott, mely küldöttség jelentése szerint Ragályi György nyert 90; Dókus Gyula 71; Vay Béla báró 61; Dr. Lengyel Endre 38; Vay Sándor báró 21 szavazatot; a többi szavazatok többfelé elágazván.

Ekként általános többséget senkisémet nyervén, kijelölésnek állott elő szüksége. Ragályi György, egyházmegyei gondnok azonban számos teendőire hivatkozva, kérte magát a jelöltetés alól felmentetni; majd az ő lemondása után Vay Béla báró, egyházmegyei gondnok, ugyanazon indokból kérte magát a jelöltek közül kihagyatni.

Ezeknél fogva általános többséget senkisémet nyervén, az újabb szavazás elrendeltetik; a nevezett egyházmegyei gondnokok lemondásának figyelembevételével újabb választásra Dókus Gyula és Dr. Lengyel Endre kijelöltetnek. A szavazatok folyó évi őszi egyházkerületi közgyűlésünkre lesznek beadandók.

8. Ugyanazon közgyűlésünk 9. számú jegyzőkönyvi határozatában, a főiskolai igazgató-tanács arra hivatván fel, hogy a sárospataki főiskolai énekhar újonnan átnézett alapszabályait jelen gyűlésünk elé terjeszse be:

Amennyiben az igazgató-tanács többoldalú elfoglaltsága miatt, jelenleg e felhívásnak eleget nem tehetett: az említett alapszabályok legközelebbi őszi közgyűlésünkre vártnak be.

9. Ugyanazon közgyűlés 15. jegyzőkönyvi számú határozata értelmében, a conventi pótképviselői állás betöltése végett beadott szavazatok szintén küldöttség által bontattak fel. Ennek jelentése szerint Bernáth Elemér nyert 210, Csíder Károly 128 szavazatot.

Ekként Bernáth Elemér conventi pótképviselőnek törvényesen elválasztott; részére ezen jegyzőkönyv kivonata megbízó-level gyánánt kiadatni s erről a conventi elnökség is értesítettetni rendeltetik.

10. Ugyanazon közgyűlésünk 20. számú jegyzőkönyvi határozata értelmében, püspöki hivatalunk azzal bízván meg, hogy annak idejében értesitse egyházkerületünket azon vallássérelmi ügy mibenlétéről, mely a múlt évi őszi közgyűlésünkre a gömöri egyházmegye által terjesztett fel, s amelynek orvoslása az illető helyen kéretett; püspök úr tudatja, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium leküldötte azon választ, amelyet a vallássérelmet elkövető Szedlacsek Endre, baracai plebános, ez ügyben önmaga mentegése végett, a rozsnyói római kath. püspök helybenhagyó nyilatkozatának melléklésével, a minisztériumhoz küldött.

Mint hogy Szedlacsek Endre, plebános, e mentegető felterjesztése merő valótlan-ságokat tartalmaz, püspöki hivatalunk újra felkéretik, hogy az egész vallássérelmi ügy hathatós orvoslása végett, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál újabban is tegye meg a szükséges lépéseket, s ez ügyben teendő felterjesztésében adjon kifejezést azon megütközésnek is, melyet egyházkerületi közgyűlésünkben, Szedlacsek Endre plebánosnak úgy országos vallásügyi törvényeinket, mint protestáns vallásos jogainkat és érzéseinket a legdurvább módon meggázoló válasza méltán keltett.

11. Ugyanazon közgyűlésünk 48. jegyzőkönyvi számú határozatával, az igazgató-tanács-hoz utasítá a gazdasági választmányi elnöknek a gát-megyeri szőlő eladására vonatkozó jelentését. Melynek folytán az igazgató-tanács megvizsgálván ezen szőlő birtoklásának eredetét s azon összeg mennyiségét, melyet a szőlőnek jókarba helyezése végett a főiskola kiadott: 1886. június 23-án tartott ülésben kelt 22. számú határozatával jelenti, hogy ezen szőlőt, a főiskola követeléseinek megtérülése céljából, az 1881. év elején, 152 frt-ért árverésen vette meg, oly szándékkal, hogy azt mielőbb értékesíteni fogja. Az értékesíthetés azonban ez ideig nem lévén megvalósítható, ezen szőlő főiskolánknak a vételár és a ráfordított műveltetési költségekkel együtt, az 1885. év végéig 1367 frt. kiadást okozott. A birtoklás ideje alatt 1885 végeig jövedelmet adott 537 frt. 10 krt, mely összeg levonása után, a szőlő jelenleg a főiskolának 829 frt. 90 krajcárjában van. Miután pedig a szőlő eladási ára 650 frt., ezen eladás mellett a főiskolának 179 frt. 90 kr. kára mutatkozik. Indítványozza mindazáltal, hogy ezen szőlő eladása a szerződésileg megállapított 650 frt. vételár lefizetése mellett engedélyeztessék, annyivalinkább, mert ennek megtartása a főiskolára igen terhes, minthogy az a főiskola királyhegyi szőlőjétől igen nagy távolságra van s így munkáltatása ugyanazon vinclér által nem eszközölhető, a gazdai hivatal pedig meg lévén szüntetve, nincsen rendelkezés alatt oly egyén, kire annak műveltetése és felügyelete bízható lenne.

Egyházkerületünk ezen eladást, az igazgató-tanács előterjesztett véleménye alapján, annyivalinkább engedélyezi, mert tart attól, hogy a kérdéses szőlő értékét még jobban veszítheti, s ennél fogva a gazdasági választmányi elnök által bemutatott szerződést jóváhagyja.

12. Ugyanazon közgyűlésünk 91. számú határozatában, püspökünk és Vay Béla báró kérettek fel a gömöri egyházmegye felterjesztése alapján arra, hogy a „Fonçière“ biztosító-társasággal magukat érintkezésbe téve, eszközöljenek ki a társulattól oly kedvezményeket, minőket ugyanezen intézet a tömegesen biztosító gömörmegeyi községek részére tett.

Ezen megbízás folytán beterjesztik a „Fonçière“ pesti biztosító-intézetnek püspökünkhöz intézett jelentését, melyben ezen intézet előadja, hogy egyházkerületünk fennebbi határozatában foglalt kívánalmának eleget nem tehet, nemcsak azért, mivel a megkötött és érvényben levő szerződésen változtatni nem lehet, annak egyoldalú bolygatása formailag is céltalan, anyagilag sem indokolt; hanem főleg azért, mert a gömörmegeyi tömeges biztosításoknál alkalmazott engedmények figyelembe nem vehetők, amennyiben egyházkerületünk biztosításának díjai az egyes vidékekre való tekintet nélkül lettek egyöntetűleg megállapítva, már pedig Zemplén-, Abaúj-, Torna- és Ungmegyék igen kedvezőtlen és veszélyes helyek; mert továbbá a múlt évben beterjesztett kimutatásuk szerint, az üzleten veszteségük van; mert végre a bevételezett díjak 20%-a, az illetékeknek pedig 50%-a egyházkerületünknek úgyis visszatérítettik.

Egyházkerületünk tekintettel arra, hogy a „Fonçière“ biztosító-társasággal jogérvényesen megkötött szerződés létezik, s azt egyoldalúlag megváltoztatni nincs joga közgyűlésünknek: ezen jelentést tudomásul veszi.

13. Ugyanazon közgyűlésünk, 17. számú jegyzőkönyvi határozatában kimondván, hogy amennyiben a Pálóczi Horváth Mária és Horváth Simon által a Sárospatakon felállítandó polytechnicumra tett s 200,000 forintra emelendő alapítvány a nagy cél elérésére távolról sem elegendő, sőt egy ily intézetnek Sárospatakon felállítása, a körülmények számbavétele mellett, még a távol jövőben sem valósítható meg; emellett pedig főgondnokunk ő excellentiája, egyházkerületünk felkérése folytán, azon jelentést tevén, hogy illetékes helyről nyert értesülés szerint semmisem áll útjában annak, hogy ezen alapítvány kamata a főiskola közszükségleteire, különösbbe pedig a tanárok fizetésének elodázhatlan javítására fordíttassék: megbízza a főiskola igazgató-tanácsát egy javaslat kidolgozásával arra nézve, hogy a Pálóczi Horváth Mária és Simon által a Sárospatakon felállítandó polytechnicumra tett alapítvány jövedelme, a kegyes alapítók céljának szem előtt tartásával, mely iskolai célokra lenne fordítandó?

Az igazgató-tanács e megbízás és azon már előbb nyert egyházkerületi utasítás folytán, hogy a főiskolai tanári kar anyagi helyzetének javítására nézve tüzetes tervet készítsen, kiterjesztvén figyelmét arra is, valyon a nevezett alapítványon kívül nem volnának-e a cél elérésére más jövedelmi források is nyithatók: a következő véleményt, illetőleg javaslatot terjeszti elő:

„Igazgató-tanács, a folyó évi januári ülésének 29-ik számú határozatával, a főtiszteletű egyházkerület tavaszi közgyűlése elé terjesztette az iránti véleményét, hogy miután a Pálóczi Horváth Mária és Simon által egy Sárospatakon felállítandó polytechnicumra tett s 200,000 forintra emelendő alapítvány a kijelölt nagy cél megvalósítására teljesen elégtelen, s ekkép az alapítványt tevők által kitűzött feltétel hosszú idők elmúltával sem valósítható meg; és miután főgondnokunk ő excellentiája, egyházkerületünk felkérése folytán, arról értesítette igazgató-tanácsunkat, hogy illetékes helyről vett értesülés szerint, ezen alapítvány rendeltetése megváltoztatásának, kamatainak a főiskola közszükségleteire, különösen pedig a tanárok fizetésének immár halaszthatlanná vált felemelésére leendő fordításának semmi akadály nem áll útjában: arra kértük a főtiszt. egyházkerületet, hogy a nevezett alapítvány kamatainak a főiskola nagyfontosságú érdekeinek előmozdítására fordíthatását egyelőre elvileg engedélyezze; az igazgató-tanácsot pedig bízta meg azzal, hogy tüzetes tervet készíthessen a főiskolai tanári kar anyagi helyzetének javítására, ezáltal a szellemi munkálkodás sikerének emelésére is kiható kérdés gyakorlati megoldására nézve; kiterjesztvén figyelmét arra is, valyon a nevezett alapítványon kívül nem volnának-e a cél elérésére más jövedelmi források is nyithatók?

Igazgató-tanács ezen felterjesztésére, a főtiszt. egyházkerület, folyó évi tavaszi közgyűlésének 17-ik pontja alatt, elvileg valóban ki is mondta, hogy a Pálóczi Horváth Mária és Simon által Sárospatakon felállítandó polytechnicumra tett alapítvány kamatai más tanügyi célokra felhasználhatók; egyszersmind utasította az igazgató-tanácsot, az iránt való indokolt javaslat előterjesztésére, hogy a többször nevezett alapítvány jövedelme, a kegyes alapítók céljainak szem előtt tartásával, mely célokra lenne legelőnyösebben felhasználható?”

Igazgató-tanács beható s a főiskola érdekeit és céljait kellően megfigyelő komoly tanácskozás tárgyává tette a nagyfontosságú ügyet, s midőn jelen javaslatát legjobb meggyőződéssel s a főiskola negyedfélszázados multjához méltó jövőjének szem előtt tartásával a főtisztelteletű egyházkerület elé terjeszti: nem mulaszthatja el már eleve is megjegyezni, hogy javaslatát, a főiskola vagyoni viszonyainak pontos és szigorú áttekintése mellett, teljesen realis alapokra fekteti. Megfigyelte nevezetesen nemcsak a folyó iskolai év szükségleteinek fedezésére költségvetésünkben kimutatott jövedelmi forrásokat, hanem a megelőző évtized jövedelmi és kiadási tételeit összevetve jutott el azon eredményre, hogy ha a főtisztelteletű egyházkerület, mint felügyelő főhatóság, az igazgató-tanács javaslatának helyt adva, a főiskola rendelkezésére bocsátja az alább jelzendő jövedelmi forrásokat, azáltal főiskolánk pénztárát oly helyzetbe juttatja, mely lehetővé teszi, hogy a tanügy fokozatos fejlesztése mellett, tanáraink fizetésének emelése is lehetővé váljék.

Ezeket előrebocsátva, megbízatásunknak elegetteendő, javaslatba hozza igazgató-tanács a főtisztelteletű egyházkerületnek:

1) Alapítson a főtisztelteletű egyházkerület a budapesti királyi József-műegyetemen, Pálóczi Horváth Mária és Horváth Simon nevére két — egyenkint 300—300 forintos — ösztöndíjat. Ezen alapítvány-level szövegét következőkben ajánljuk elfogadásra:

Alapítvány-level.

1. A tizáninneneni ev. ref. egyházkerület, a budapesti királyi József-műegyetemen, Pálóczi Horváth Mária és Horváth Simon nevére, két — egyenkint 300—300 frtos — ösztöndíjat alapít.

2. Ezen ösztöndíjakat, a sárospataki ev. ref. gimnáziumi szék ajánlása mellett, a főiskolai igazgató-tanács adományozza.

3. Ezen ösztöndíjak elnyerhetéseért azon szegénysorsú, magyarhoni születésű, evangélikus református vallású ifjak folyamodhatnak, kik a gimnáziumi tanfolyamot a sárospataki ev. ref. főgimnáziumban kitűnő eredménnyel bevégezvén, a budapesti kir. József-műegyetem hallgatói sorába lépni szándékoznak.

4. Az ösztöndíjas az elnyert ösztöndíj élvezetében megmarad mindaddig, míg a műegyetemi tanfolyamot szabályszerűen be nem végezte; tartozik azonban a tanulmányokban tett előmeneteléről szóló bizonyítványokat félévenként a főiskolai igazgató-tanácsához beterjeszteni; ki nem elégitő eredmény esetén elveszítvén ösztöndíját.

5. Ha az ösztöndíjállomások valamelyike adományozható nem volna, annak évi jövedelme a főiskolai közpénztár céljaira fordítható, vagy egy, a negyedik gimnáziumi osztályt jó sikerrel bevégzett s a reál-iskolai tanfolyamra lépni szándékozó főiskolai ifjúnak adható ki.

6. Az ösztöndíjat a főiskolai pénztári hivatal, félévenkénti két egyenlő részletben — a főiskolai igazgató-tanács utalványára — teszi folyóvá.

2) Mondja ki egyházkerületünk, hogy a főiskola rendes tanárainak eddig megállapítva volt fizetését az 1887. év január 1-ső napjától kezdve egyenkint 200—200 forinttal, a főiskolai orvosnak 100 forinttal felemeli és folyóvá teszi. Az ének- és zenetanárnak is, annak rendszerezése esetén, a mostani 700 frt. fizetését a megállapított 800 frtban adja ki.

Ezen két pontban tett javaslatunk elfogadása által a főiskolai pénztár 5600 frt. újabb kiadással lenne megterhelve. Úgyde nem hallgathatja el igazgató-tanács, hogy a folyó évi költség-

vetésünkben 5-ik pont alatt, földbirtokok, házak, rétek haszonbéréből előirányzott 23,290 frt. 70 krban 2479 frt. 70 kr. mint bérhátrálék van előirányozva. Épen így a 21-ik pont alatt Fráter Sándor által visszatérítendő vízszabályozási költség címen felvett 1449 frt. 48 kr. oly bevétele a folyó évről, mely jövedelmi forrásul egyáltalában nem szolgál. Ha már most a jövő években költségvetéseinket a tanári fizetések emelése, a két műegyetemi ösztöndíj alapítása után is, legalább a folyó évről megállapítva levő költségvetéssel egyenlő mérlegben óhajtjuk feltartani — amit pedig mulhatlanul szükségesnek tartunk — nyilvánvaló, hogy a főiskolának összesen mintegy 9529 frt. 18 krt jövedelmező újabb forrásokra van szüksége.

Honnan véli már igazgató-tanács ezen összeget előteremteni? erre nézve véleménye következő:

a) A Horváth Mária és Simon alapítványi tőke jelen állásában 102,792 frt. 66 kr., melynek 8 és $5\frac{1}{2}\%$ -os kamatai összesen 7700 frtot tesznek. Ez összegből levonván a főiskolai közszükségletekre évenként eddig is átadott 2% -ot, mintegy 1767 frtot: a főiskolai pénztárnak újabb jövedelmi alapul szolgálna 5933 frt.

b) Miután a Vay-Mocsáry-alapnak az 1875. évi egyházkerületi tavaszi közgyűlés 75. számú határozata szerint, két egyenlő részre elrendelt megosztása nem történt meg teljesen, főleg azon okból, mert a kiadatni rendelt 4800 frttal, a főiskola akkori szükségleteinek ez összeg által is elég lett téve: most, midőn a viszonyok elodázhatlan s mulhatlan kielégítést igénylő szükségeket teremtettek, elérkezettnek látja igazgató-tanács az időt, hogy az idézett egyházkerületi határozat értelmében ezen alapítványi tőke kamatainak a főiskolát illető egész összege, a felmerült szükségletek fedezésére átbocsáttassék.

Tett pedig ezen alap az 1874. év végén 148,118 frt. 12 krt, s mert a főiskola részére a tőke felerésze helyett, csakis 60,000 frtnak kamata bocsáttatott rendelkezésül, ekkép a főiskolától évenként 13,653 frt. $34\frac{1}{3}\%$ tőkének 8% kamata vonatott el, mely azon időtől félévenként folyvást tőkésítettvén, 1886. év végén 34,997 frtot kell tennie; ezen helyesbitett megosztás folytán tehát 95,402 frt. 72 kr. tőke 8% -os évi jövedelmét igényelheti a főiskola.

Nemkülönben a Teleky-Szentes-Szeremley alapítvány, mely ma 16,015 frtot tesz, 8 és 6% -ra levén kihelyezve, 1155 frt. 20 krt jövedelmez; az 1875. évi egyházkerületi gyűlés fent idézett pontja értelmében pedig ezen összes kamat a főiskola pénztárát illeti. E két alaphoz tehát, mely ez ideig 5727 frtot jövedelmezett, ha a főiskolát megillető egész összeg, azaz 8747 frt. 36 kr. adatik ki: új jövedelmi szaporulata mutatkozand a pénztárnak 3020 frt. 36 kr.

c) Feltehető még a Horváth Mária végrendekezése alapján, az Ungváron eladott ház árának, 5000 frtnak 8% -os kamata 400 frtban, minthogy ezen összeg ez ideig a költségvetésben nem volt felvéve.

A három címen kimutatott jövedelmi szaporulata tehát a főiskolának tenne összesen 9353 frtot, mely összeget a 9529 frt. szükségletből levonván, még 176 frt. hiány mutatkozik. Ezen csekély összeg azonban a költségvetés keretében is elenyészeltethető; de fedezi azt többszörösen a folyó évi költségvetésünkben 695 frtban kimutatott többlet is, mely összeg, miután a folyó évi jövedelmi alapul nem szolgáló nagyobb tételek levonattak s más biztosabb alappal lettek előterjesztésünkben kipótolva, valódi többletnek mutatkozik.

A felhozott indokok alapján, kiválóan főiskolánk tanügyi színvonalának emelése szempontjából, és azért is, mert elvalahára be kell váltania úgy a főtiszteletű egyházkerületnek, mint az igazgató-tanácsnak, tanáraink anyagi helyzetének javítására többszörösen tett határozott ígéretét: ajánljuk a főtiszteletű egyházkerületnek javaslatunk elfogadását s oly intézkedések tételét, melyek a kimutatott alapok jövedelmeinek, a főiskola közszükségleteinek fedezésére leendő felhasználását engedélyezvén, lehetővé tegyék javaslatunk megvalósítását.“

Közgyűlésünk az igazgató-tanács javaslatának a Pálóczi Horváth Mária és Simon nevére alapítandó két ösztöndíjt illető részét, az alapítvány-levél szövegének azon módosításával fogadja el, hogy a 2-ik pont helyett ez tétetik: „Ez ösztöndíjakat a sárospataki ev. ref. gimnáziumi széknek és a főiskolai igazgató-tanácsnak ajánlatára, az egyházkerületi közgyűlés adományozza.“ Az ösztöndíjak már a legközelebbi iskolai évre folyóvá tétetnek.

A javaslatnak a tanári fizetések emelésére vonatkozó részét is elfogadja közgyűlésünk annyiban, hogy a javaslat előterjesztése szerint kivihető levén immár a tanárok anyagi helyzetének régebbi idő óta szükségessé vált s több ízben határozottan meg is ígért javítása: örömmel ragadja meg az alkalmat, mely által tanárainak odaadó munkásságát az eddiginél méltányosabban jutalmazhatja, s e célból a főiskola rendes tanárainak eddig megállapítva volt fizetését, az 1887. év január 1-ső napjától kezdve, egyenként 200—200 frttal, a főiskolai orvosét 100 frttal felemeli és folyóvá teszi s az ének- és zenetanárnak is, minthogy az egy évi próbaidő letelén, állomásán rendszeresítettik, eddigi 700 frt. fizetését a megállapított 800 frtban adja ki. Azonban a tanári fizetések felemelhetése céljából, az igazgató-tanács által kijelölt alapok felhasználására nézve azon módosítást teszi egyházkerületünk, hogy míg a Pálóczi Horváth Mária és Simon alapítványi tőke kamatjából a főiskola közszükségletére eddig is levont 2°/_o és a 600 frt. ösztöndíj leszámítása után felmaradó részt, a tanári fizetések emelése céljából, a főiskolai pénztár részére folyóvá teszi; addig a Vay-Mocsáry-alapnak a javaslatban kifejtett számítás alapján való felhasználását, a jövő érdekében nem tartván egész célszerűnek, kimondja, hogy ez alaphoz az egyházkerület pénzügyi választmánya által, a folyó évi zárlat nyomán megállapítandó összes tőkék kötvény szerint tényleg befolyjni kellő évi kamatainak felét az említett cél megvalósíthatása végett, a főiskolai pénztár részére az 1887. év kezdetétől fogva folyóvá teszi s állandóul biztosítja. Igazgató-tanács javaslatának a Teleky-Szentes-Szeremley alapítványt s a Horváth Mária végrendelezése folytán az Ungváron eladott ház 5000 frtot tevő árának felhasználását illető része, változatlanul elfogadtatik.

Az egyházkerületi pénzügyi választmány ennél fogva a Vay-Mocsáry alapítvány összes tőkeinek a folyó évi számadás lezárása alkalmával leendő kiszámítására utasítottatik.

14. Ugyanazon közgyűlésünk 43. jegyzőkönyvi számú határozata szerint, az országos egyházi közalaphoz intézett segély-kérvények, véleményezés végett, egy bizottságnak lettek kiadva.

Ezen bizottság betérjesztette közgyűlésünkre jelentését, mely jelentés alapján tárgyalás alá vétettek a folyamodók kérvényei.

Folyamodtak egyházkerületünkből az egyházak 64,437 frt. 73 krajcár segélyért, a lelkészek pedig 12,100 frtért: az egyházmegyék által ajánltattak az egyházak 35,784 frtra, a lelkészek 8300 frt. segélyre.

Abaújból kértek az egyházak 14,661 frt. 53 krt; a lelkészek 2480 frtot. Az egyházmegye ajánlotta az egyházakat 10,328 frtra, a lelkészeket 2150 frtra.

Alsó-borsodból kértek az egyházak 2204 frt. 20 krt; ajánltattak 2000 frtra. Lelkészek ezen egyházmegyéből segélyért nem folyamodtak.

Alsó-zemplénből kértek az egyházak 14,659 frtot, a lelkészek 1970 frtot. Ajánltattak az egyházak 7300 frtra, a lelkészek 900 frtra.

Felsőborsodból kértek az egyházak 8726 frtot, a lelkészek 700 frtot. Ajánltattak az egyházak 2380 frtra, a lelkészek 450 frtra.

Felsőzemplénből kértek az egyházak 10,002 frtot, a lelkészek 3050 frtot. Ajánltattak az egyházak 6226 frtra, a lelkészek 2050 frtra.

Gömörből kértek az egyházak 8485 frtot, a lelkészek 450 frtot. Ajánltattak az egyházak 4650 frtra, a lelkészek 300 frtra.

Tornából kértek az egyházak 3100 frtot, a lelkészek 1750 frtot. Ajánltattak az egyházak 1200 frtra, a lelkészek 1150 frtra.

Ungból kértek az egyházak 2600 frtot, a lelkészek 1700 frtot. Ajánltattak az egyházak 1700 frtra, a lelkészek 1300 frtra.

Közgyűlésünk a segélyért folyamodók kérvényeit beható vizsgálat alá vévén, az egyházmegyék és a kiküldött bizottság véleményének figyelembevételével, a folyamodó egyházak részére 13,250 frt., a folyamodó lelkészek részére pedig 4000 frt., összesen tehát 17,250 frt. segélyt hoz javaslatba, s az egyes folyamodókat következőleg ajánlja segélyezésre:

I. Az abauji egyházmegyéből:

A) Egyházak:

1. A kupai egyház építkezése halaszthatatlan s annak terheit a nagyon csekély népességű egyház önjerejéből fedezni képes nem lévén: ajánltatik 500 frtra.
2. A kovács-vágási egyház, bár a népesebbek közé tartozik, azonban minthogy költséges építkezését véletlen elemi csapás okozta, így az egyház ahhoz eleve nem is készülhetett: ajánltatik 100 frtra.
3. A komlósi leányegyház. Az egyház oly csekély népességű, hogy a kérvényben jelzett, egyébként kisebb összegű építkezést sem bírja meg, ennél fogva ajánltatik 100 frtra.
4. A felső-kázmárki egyház építkezése még halasztható lévén, szegényebb és nagyobb szükséglet szenvedő egyházakra való tekintetből, ez idő szerint segélyre nem ajánltatik.
5. A hernád-zsadányi egyház építkezése halaszthatatlan lévén, tekintettel az egyház szegénységére és csekély népességére, valamint a hívek szegénységére: ajánltatik 100 frtra.
6. Az a-lánci egyház építkezése elkerülhetetlen lévén, tekintetbe véve az egyház szegénységét, csekély népességét s az egyháztalagok szegénységét, ajánltatik 200 frtra.
7. A felső-lánci egyház fából készült és így tűzveszélyes temploma tovább fel nem tartható s így az építkezés elkerülhetetlen lévén; tekintve, hogy az egyház csekély népességű és szegény: templomépítésre ajánltatik 200 frtra.
8. A nagy-kéri egyház — bár a cél, amire a segélyt kéri való, azonban az építkezés legalább egy évig még halasztható lévén — szegényebb egyházakra való tekintetből, ez idő szerint nem ajánltatik.
9. Az abauj-baktai egyház, szegényebb egyházakra való tekintetből, nem ajánltatik; annyivalinkább mivel építkezését ön erején is képes előállítani.
10. Az ongai egyház, a hernádvölgyi vízszabályozás költségei rendkívüli teher gyanánt nehezedvén ezen egyházra: annak némi pótlásául ajánltatik 100 frtra.
11. A selyebi egyház, hatóságilag bezáratott temploma helyett megkezdett új temploma építésének befejezése végett, segélyezésre elkerülhetetlen szüksége lévén: ajánltatik 300 frtra.

12. A pálházai leányegyház, miután temploma összeomlással fenyeget s újra építendő, tekintetbe véve ezen leányegyház szegénységét: ajánltatik 200 frtra.
13. A hernád-szkárosi egyház a múlt évben tűzvész által igen tetemes kárt szenvedvén, tekintettel az egyház híveinek igen csekély számára és szegénységére: ajánltatik 300 frtra.
14. A csenyétei egyház templomépítése halaszthatatlan lévén, ezen célra, tekintve a hívek szegénységét és csekély számát: ajánltatik 200 frtra.
15. Az abauj-szántói népes és vagyonos tagokból álló egyház. építkezését ön erején is képes lévén befejezni: szegényebb folyamodókra való tekintetből, segélyre nem ajánltatik.
16. A csécsi egyház;
17. A felső-novaji egyház;
18. A restei egyház, költségvetését elő nem terjesztvén s az ennél fogva egyházmegyeileg megerősítést nem nyervén: kérelme a szabályzat 9-ik pontja értelmében visszautasítottatik.
19. A szent-istván-baksai egyház, mivel a kérvényében foglalt költségvetés egyházmegyeileg jóváhagyva nincs, de egyébként építkezése is halasztható: szegényebb folyamodókra való tekintetből nem ajánltatik
20. A telkibányai egyház, mivel költségvetése egyházmegyeileg megerősítve nincs, de mivel ezen népes gyülekezet ön erején is képes építkezését teljesíteni: nem ajánltatik.

Összesen 2300 frtra.

B) Lelkészek:

1. Péderi Ferenc, hernád-szkárosi lelkész, a múlt évben tűzvész által tetemes kárt szenvedvén: ajánltatik 200 frtra.
2. Sütő Károly, mérai lelkész, tekintettel csekély fizetésére; tekintettel arra, hogy több éven keresztül tetemes károkat szenvedett; tekintettel népes családjára s az egyházi közigazgatás terén kifejtett munkásságára: ajánltatik 200 frtra.
3. Szádeczky Sámuel, pusztafalusi lelkész, csekély fizetését, népes családját s többrendbeli károsodását tekintve: ajánltatik 100 frtra.
4. Bolytár Sámuel, péderi lelkész-tanító — egyháza a lelkészi hivatal jövedelmét emelni ön erejéből is képes lévén — szegényebb folyamodókra való tekintettel, ez alkalommal segélyre nem ajánltatik.
5. Szaniszló Pál, felső novaji lelkész — bár díjazása igen csekély, de azt emelni népes egyháza maga is képes lévén — ez idő szerint nem ajánltatik.
6. Tatár Mihály, csenyétei lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintetből — már a múlt évben is részesülvén segélyben — jelenleg nem ajánltatik.
7. Batta Bénéjám, szemerei lelkész, szegényebb sorsú s népesebb családu folyamodókra való tekintettel, nem ajánltatik.
8. Szuhay Sándor, bár csekély jövedelmet élvez s egyházának népessége is csekély, mindazáltal még szegényebb folyamodókra való tekintettel, ez idő szerint nem ajánltatik.
9. Nemes Lajos, kovács-vágási lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintetből — figyelembe véve, hogy gyermekei legnagyobb részben már keresetképesek — ez idő szerint segélyre nem ajánltatik.

Összesen 500 frtra.

II. Az alsóborsodi egyházmegyéből:

A) Egyházak:

1. A harsányi egyház építkezése szükséges és halaszthatatlan lévén, tekintetbe véve azon nagy áldozatokat, melyeket az utóbbi években adósságai kifizetésére hozott, s hogy a jelenlegi építkezésre ön erejéből nagyobb összeget gyűjtött: ajánltatik 400 frtra.
 2. A ládházai egyház, tekintve, hogy ön erejéből nagy építkezéseket teljesített s ezen építkezésekből még adósságai vannak fenn: ezek részben való törlesztésére ajánltatik 300 frtra.
 3. Az aranyosi egyház, többrendbeli és nagyobb mérvű építkezések folytán előállott tetemes adósságai törlesztésére ajánltatik 300 frtra.
 4. A hevesi csekély népességű és más vallásfelekezetek közt élő egyház építkezése elkerülhetetlen lévén: ajánltatik 200 frtra.
 5. A tiszta-oszlári, idegen vallásfelekezet között élő egyház építkezése szükséges lévén, tekintetbe véve a nép szegénységét: ajánltatik 200 frtra.
- Összesen 1400 frtra.

III. Az alsözempléni egyházmegyéből:

A) Egyházak:

1. A lácai egyház a múlt évben tűzvész által igen nagy kárt szenvedvén: temploma és paplaka felépíthetése céljából ajánltatik 500 frtra.
2. A vísi egyház a tűzvész által fából készült templomától teljesen megfosztatván, tekintve a hívek csekély számát; tekintve, hogy az egyháztagok ezen tűz által magok is nagy károkat szenvedtek: ajánltatik 400 frtra.
3. A bereckii egyház rozszant temploma helyett új templom építése szükséges lévén, tekintve az egyháztagok csekély számát: ajánltatik 300 frtra.
4. A bacskai egyház kérvényében jelzett építkezés szükséges lévén, bár az egyház a népesebbek közé tartozik, de mivel a hívek nagyon szegények: ajánltatik 200 frtra.
5. A karcasai egyház, építkezési célból felvett kölcsöne részbeni törlesztésére, ajánltatik 200 frtra.
6. A nagy-rozvági egyház, igen tetemes adóssága törlesztésére, tekintettel a nép szegény voltára: ajánltatik 200 frtra.
7. A sóstófalvai leányegyház, a Hernád folyó rombolása miatt, más helyre lévén kénytelen települni, s ott új tanítói lakot, iskolát és imatermet építeni, amit a csekély népességű, igen szegény leányegyház ön erejéből meg nem bírhat: ennél fogva ajánltatik 200 frtra.
8. A csobaji egyház építkezése szükséges lévén: ajánltatik 100 frtra.
9. A monoki egyház építkezése szükséges lévén, tekintettel a hívek szegénységére és hogy nagyszámú idegen vallásúak között élnek: ajánltatik 100 frtra.
10. A szomotor-vécsi egyház építkezési célra ajánltatik 100 frtra.
11. A vékei leányegyház iskolája újból való építésének szüksége fennáll, annyival inkább, mivel az egyház ki van téve azon veszélynek, hogy iskolája hatóságilag bezáratik: ezen célra ajánltatik 100 frtra.
12. Az agárdi népes egyház, építkezését ön erején is előállíthatván: nem ajánltatik.

13. A hernád-kaki egyház a kért célra a múlt évben is segélyezettvén: nem ajánltatik.

14. A leányvári leányegyház elég népes lévén arra, hogy építkezését ön erejéből is teljesíthesse: nem ajánltatik.

15. A makkos-hotykai egyház alig 250 frtra előirányzott építkezését ön erején is képes leendő teljesíteni: nem ajánltatik.

16. A ouden egyház építkezése még halasztható lévén, az épületek javítását és meszelését pedig saját erejéből is teljesíthetvén; miután adótörlesztésre segély nem adatik, s az egyház hívei elég számosak és vagyonosak: segélyre nem ajánltatik.

17. A petrahói egyház kölesönét részletekben is törleszthetvén: nem ajánltatik.

18. A sajó-hídvégi egyház, ámbár a múlt évben tűz által igen sokat szenvedett, mindazáltal a múlt évben tetemes segélyben részesítettvén: ez idő szerint nem ajánltatik.

19. A zombori egyház tartozását részletekben is letörleszthetvén: nem ajánltatik.

20. A tolcsva egyház építése még halasztható lévén: nem ajánltatik.

21. A vajdácskai egyház tartozását — tekintve híveinek népességére is — részletekben is törleszthetvén: szegényebb folyamodókra való tekintetből ez idő szerint nem ajánltatik.

22. A nagy-géresi egyház — miután a kérvényben jelzett építkezés nem elkerülhetlen, annak költségvetése egyházmegyeileg megerősítve nincs, de meg a kérvény 6-ik és 7-ik pontjai kellőleg betöltve sincsenek: segélyre nem ajánltatik.

Összesen 2400 frtra. •

B) Lelkészek:

1. Nagy Károly, szomotor-vécsi lelkész, adósságai törlesztésére, tekintve, hogy hosszú időn keresztül igen kis jövedelmű egyházban hivataloskodott; hogy a folyó évben tűz által tetemes kárt szenvedett, s végre, hogy igen nagy családja van: ajánltatik 300 frtra.

2. Lábos Endre, nagy-rozvági lelkész, tekintettel betegségére, valamint a családjában előfordult betegségekre és tetemes anyagi káraitra: ajánltatik 100 frtra.

3. Rácz Ábrahám, csobaji lelkész, tekintve fizetésének apadását és igen nagy családját: ajánltatik 100 frtra.

4. Kolozsvári István, tolcsvai lelkész, tekintettel betegségére és több ízben szenvedett anyagi károsodására: ajánltatik 100 frtra.

5. Bagdy István, vísi lelkész, ámbár a múlt évben tűzvész által kárt szenvedett, de ugyancsak a múlt évben az egyházi közalaphól 200 frt. segélyben részesítettvén: jelenleg nem ajánltatik.

6. Sallay Sándor, erdő-horvátii lelkész, a múlt évben az egyházi közalaphól 100 frt. segélyben részesülvén: szegényebb folyamodókra való tekintettel, ez idő szerint nem ajánltatik.

Összesen 600 frtra.

IV. A felsőborsodi egyházmegyéből:

A) Egyházak:

1. A vadnai egyház, paplaképítésre, minthogy a paplak teljesen használhatatlan, egészségtelen, tűzveszélyes, szalmával fedett, rozszant épület és mint-hogy az egyház hívei a tetemes áldozatokban, melyeket előbb templomépítésre, majd adósság törlesztésére fordítottak, teljesen kimerült: ajánlatik 300 frtra.
2. A bánhorváti egyház építkezése szükséges lévén, tekintettel arra, hogy az egyháznak semmi vagyona nincs s az egyház szükségait a hívek évenként fizetendő összegekkel fedezik: ajánlatik 200 frtra.
3. F.-Kelecsény építkezése szükséges, népessége csekély s hívei szegények: ezen indokból ajánlatik 200 frtra.
4. A szentjakabi leányegyház, a kért építkezési célra, tekintve a hívek számának csekély voltát és tekintve különösen azt, hogy más vallásfelekezetek közé ékelve, a szomszéd községek idegen nemzetiségűek és így e kis egyház missiót teljesít, ajánlatik 200 frtra.
5. A martonyii egyház, tekintve híveinek szegénységét: ajánlatik, 200 frtra.
6. A disznós-horváti egyház, egyházi épületei felépítésére felvett tartozása törlesztésére, tekintetbe véve a hívek azon tetemes áldozatát, melyet előbb a templomépítés, majd az iskola, majd utóbb a paplak építése miatt hoztak: ajánlatik 100 frtra.
7. Az edelényi egyház új lelkészlak építése céljából, tekintetbe véve azon helyzetét, hogy városban nagyszámú idegen vallásfelekezetűek között kell az egyházat fentartani: ajánlatik 100 frtra.
8. A finkei leányegyház temploma javítása szükséges, tekintettel a hívek csekély számára: ajánlatik 100 frtra.
9. A hegymegi egyház építkezési célra, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánlatik 100 frtra.
10. A kápolnai egyház építkezési célra, tekintve, hogy az egyház adós s hogy hívei szegények, ajánlatik 100 frtra.
11. A kondói egyház a kérvényben foglalt építkezése szükséges, a hívek nagy egyházi terhet viselnek s legközelebb nagyobb mérvű építkezéseket teljesítvén: ajánlatik 100 frtra.
12. A ládbesenyoői egyház, tekintve a hívek szegénységét és csekély létszámát: ajánlatik 100 frtra.
13. A szendrőládi egyház, tanítólak és iskolaépítésre, tekintetbe véve azon buzgalmat, melyszerint ezen egyház elébb a lelkészi hivatalt állandósította, majd a tanítói hivatalt rendszeresítette: ajánlatik 100 frtra.
14. Az alacskaikai egyház, építkezését ön erejéből is képes lévén előállítani: nem ajánlatik.
15. A rakaca-szendi egyház, tekintettel arra, hogy építkezési célra az országos közalaphól már 300 frtot kapott; továbbá, hogy az egyháztagnak fizetésének könnyítése az országos közalapnak nem feladata: nem ajánlatik.
16. A szuhogyi leányegyház elég népességgel bír arra, hogy a tervezett csekélyebb javítást ön erejéből is eszközölhesse: nem ajánlatik.
17. A hangácsi egyház, bár méltányoltatik az egyháznak az építés körül kifejtett áldozatkészsége; mindazáltal tekintve, hogy hívei számosak és vagyonosak: nem ajánlatik.

18. A sajó-kazinci egyház népes és vagyonos lévén s az iskolaépítésen kívül más terhei nem lévén; tekintetbe véve, hogy erre igen nagy segélyben részesült: nem ajánlatik.

Összesen 1900 frtra.

B) Lelkészek:

1. Nagy Sándor, szakácsii lelkész-tanító, tekintve fizetésének igen csekély voltát s hogy hívei egyházi terhekkal nagyon meg vannak terhelve: ajánlatik 100 frtra.

2. Demeter János, martonyii lelkész, tekintettel nagyszámú családjára, betegeskedésére és csekély jövedelmére: ajánlatik 100 frtra.

3. Ónody István, meszesi lelkész, agg korára, csekély díjazására és számos tagból álló családjára való tekintettel: ajánlatik 100 frtra.

4. Rozgonyi József, sajó-ivánkai lelkész-tanító, bár fizetése igen csekély és bár abból agg kora miatt káplánt is kénytelen tartani; mindazáltal magános ember lévén: szegényebb folyamodókra való tekintettel, ez idő szerint nem ajánlatik.

Összesen 300 frtra.

V. A felsőzemléni egyházmegyéből:

A) Egyházak:

1. A lasztóci egyház, a folyó évben szenvedett tetemes tűzkárai miatt, tekintettel a hívek csekély számára: ajánlatik 400 frtra.

2. A bodzás-ujlaki egyház építkezése elkerülhetlen lévén, tekintettel a hívek csekély számára s azon körülményre, hogy ez a kis egyház más vallásfelekezetűek és nemzetiségűek között, mintegy missiót teljesít: ajánlatik . . 300 frtra.

3. A garanyi egyház, építkezésből fölmaradt adóssága törlesztésére, tekintetbe véve a hívek szigorú anyagi viszonyait, áldozatkészségét, s hogy utóbbi időben tetemes kárt szenvedtek: ajánlatik 200 frtra.

4. A magyar-jesztrebi egyház építkezése szükséges lévén, a hívek csekély számára való tekintettel: ajánlatik 200 frtra.

5. A gálszécsi egyház, mely szórványaival együtt az idegen vallásúak között missiót teljesít: a kérvényben előadott építési célra ajánlatik . . . 150 frtra.

6. A málcai egyház építkezése szükséges lévén, tekintettel a hívek csekély számára s hogy idegen ajkúak között nagy erőfeszítéssel tartja fenn magát, ajánlatik 100 frtra.

7. A kolbásai egyház, csekély létszámára való tekintettel, a kért építkezési célra ajánlatik 100 frtra.

8. A hardicsai egyház, adósságai törlesztésére, tekintetbe véve a hívek szegénységét: ajánlatik 100 frtra.

9. Az abarai egyház építése halasztható lévén: nem ajánlatik.

10. A szalóki leányegyház csekélyebb adósságát részletekben ön erején is törleszthetvén: nem ajánlatik.

11. A bánóci egyház építkezése halasztható lévén, de jórészben csak apró javításból is állván: szegényebb folyamodókra való tekintettel nem ajánlatik.

12. A kazsui egyház, minthogy a segélyt csak javításra kéri; mint-hogy továbbá közigazgatási célra az országos közalaphól segély nem adatik: segélyre nem ajánlatik.

13. A kisztei leányegyház építkezése még halasztható lévén, nem ajánltatik.
14. A magyar-izsépi egyház, tartozását saját jövedelméből is képes levén letörleszteni, építkezése pedig halasztható lévén: ez időszerint nem ajánltatik.
15. A zempléni egyház a kért célra az országos közalaphól mult évben 400 frttal segélyeztetvén: szegényebb folyamodókra való tekintetből nem ajánltatik.
16. A szürnyegi leányegyház építkezése még halasztható lévén: ez idő szerin; nem ajánltatik.
17. A tussai egyház építkezése még halasztható lévén, szegényebb folyamodókra való tekintettel, ez idő szerint nem ajánltatik.

Összesen 1550 frtra.

B) Lelkészek:

1. Molnár István, lasztóci lelkész, miután a folyó évben tetemes kárt szenvedett, tekintettel igen csekély fizetésére: ajánltatik 200 frtra.
2. Kálniczky János, mihalyii lelkész, igen csekély fizetésére, magas életkorára és a közpályán szerzett érdemeire tekintettel: ajánltatik 150 frtra.
3. Kádár János, legényei lelkész, igen csekély fizetésére való tekintetből: ajánltatik 150 frtra.
4. Hajzer Endre, csekély fizetését és szenvedett kárait tekintve, ajánltatik 100 frtra.
5. Bálint József, abarai lelkész, tekintetbe véve, hogy teljesen munkaképtelen és így fél fizetésből kell élnie; tekintetbe véve folytonos betegségét és a közpályán szerzett kiváló érdemeit: ajánltatik 100 frtra.
6. Babarék Dániel, nagy-ráskai lelkész, igen csekély fizetésére és nagy családjára való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.
7. Dudás Lajos, kaszui lelkész, igen csekély fizetésére, hívei csekély számára és betegeskedésére való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.
8. Kis József, magyar-izsépi lelkész, tekintve csekély fizetését s hosszas betegeskedését: ajánltatik 100 frtra.
9. Lengyel József, kis-azari lelkész, tekintve fizetésének igen csekély voltát és hívei csekély számát: ajánltatik 100 frtra.
10. Soltész Gyula, kis-ráskai lelkész, tekintettel szenvedett kárait, családjában előfordult hosszabb betegségekre: ajánltatik 100 frtra.
11. Szombathi Antal, kolbásai lelkész-tanító, csekély fizetése miatt, ajánltatik 100 frtra.
-
- Összesen 1300 frtra.

VI. A gömöri egyházmegyéből:

A) Egyházak:

1. A berzétei egyház építkezése szükséges lévén, figyelembe véve, hogy az egyház más vallásfelekezetűek között, a magyarság végvidékén fekszik: ajánltatik 400 frtra.
2. A rozsnyói leányegyház, tekintve, hogy egy püspöki székvárosban ezen kis egyház missiót teljesít: ajánltatik 200 frtra.
3. A keleméri egyház építkezése halaszthatatlan lévén, tekintettel a hívek által viselt súlyos egyházi terhekre: ajánltatik 200 frtra.

4. A szútori egyház építkezése halaszthatatlan lévén, tekintettel a hívek szegénységére: ajánltatik	200 frtra.
5. A beretkei egyház, tekintetbe véve hívei csekély számát és nagy szegénységét: a kért építkezési célra ajánltatik	100 frtra.
6. A csoltói leányegyház, tekintve, hogy az egyház néptelen, a hívek vagyontalanok, így az egyház épületeit felépíteni nem bírják: ajánltatik	100 frtra.
7. A dubicsányi leányegyház építkezése halaszthatatlan lévén, tekintve a hívek szegénységét: ajánltatik	100 frtra.
8. A gicei egyház, mint a végvidéken fekvő és adóssággal terhelt egyház, a kért építkezési célra ajánltatik	100 frtra.
9. Az iványii leányegyház a kért építkezési célra, tekintve az egyház szegénységét: ajánltatik	100 frtra.
10. A kőrösi egyház igen csekély számú tagokból állván: a kért építkezési célra ajánltatik	100 frtra.
11. A sajó-keszti egyház építkezése szükséges, híveinek száma igen csekély s azok is nagyon szegények: ajánltatik	100 frtra.
12. A runyai egyház, iskolaépítésre — tekintve, hogy a hívek nagy terhet viselnek — ajánltatik	100 frtra.
13. Az alsó-szuhai egyház épületei jobbára romban lévén, tekintettel a hívek szegénységére: ajánltatik	100 frtra.
14. A zubogyi egyház építkezése szükséges, hívei szegények, az egyház eladósodott: ajánltatik	100 frtra.
15. A zeherjei egyház építkezése szükséges lévén: a hívek szegénységére való tekintettel, ajánltatik	100 frtra.
16. A szuhafői egyház, csekélyebb építkezését ön erejéből is képes lévén teljesíteni: nem ajánltatik.	
Összesen	2100 frtra.

B) Lelkészek.

1. Bartók János, gortfa-kisfaludi lelkész, tekintve előhaladott életkorát, szenvedett kárait, nagy családját s irodalmi téren szerzett érdemeit: ajánltatik	100 frtra.
2. Vajányi János, páskaházai lelkész-tanító, igen csekély fizetésére és népes családjára való tekintettel, ajánltatik	100 frtra.
Összesen	200 frtra.

VII. A tornai egyházmegyében:

A) Egyházak:

1. Az almás leányegyház építkezése szükséges; tekintve az egyház és a hívek szegénységét: ajánltatik	100 frtra.
2. A hídvég-ardói leányegyház iskolaépítése [elkerülhetetlen lévén, tekintve híveinek csekély számát: ajánltatik	100 frtra.
3. A szilasi leányegyház, tekintve az egyház tagjai szegénységét és áldozatkészségét: adósságai törlesztésére ajánltatik	100 frtra.
4. A szögligeti leányegyház, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét: a kért építkezési célra ajánltatik	100 frtra.
5. A jabloncai egyház, adóssága törlesztésére, tekintve a nép szegénységét és hogy nagy egyházi terhet visel: ajánltatik	100 frtra.
6. A zsarnói egyház, tetemes adósságai törlesztésére, azon megjegyzés-	

sel, hogy általános gyülekezeti célok a közalaphól nem segélyezhetők, tekintve a nép szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

7. A szádellői egyház, csekélyebb építkezését ön erején is képes lévén előállítani, ez idő szerint segélyre annyival kevésbé ajánltatik, mivel legközelebb tetemes segélyben részesült.

8. A szinpetrii egyház költségvetése egyházmegyeileg jóváhagyva nem lévén, azért és azon indokból, mivel tekintélyes tőkepénzzel rendelkezik: nem ajánltatik.

9. A szállós-ardói egyház — tekintve, hogy költségvetést nem adott be; hogy a kérvény 5. és 9. pontja épen nem; a 6., 7. pontok pedig nem helyesen vannak kitöltve: kérelmével, a szabályzat 9. pontja szerint, elutasítottatik.

Összesen 600 frtra.

B) Lelkészek:

1. Arday Janka Dániel, zsarnói lelkész, fizetésének csekély voltára és népes családjára való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.

2. Kaposi György, jabloncai lelkész, csekély papi díjazására, igen népes családjára s az egyházi közigazgatás terén szerzett érdemére való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.

3. Ragályi Géza, szádellői lelkész, igen csekély fizetését és népes családját tekintetbe véve: ajánltatik 100 frtra.

4. Imre István, szin-petrii lelkész, csekély fizetését és szenvedett kárait tekintetbe véve: ajánltatik 100 frtra.

5. Péter József, szállós-ardói lelkész, népes családjára és hosszabb betegségére való tekintetből: ajánltatik 100 frtra.

6. Lovass Sámuel, szilicei lelkész, bár a közigazgatás terén szerzett érdemei figyelemre méltók; mindazáltal tekintve, hogy középszerű jövedelmet élvez: nem ajánltatik.

7. Simon Andor, barkai lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintetből: nem ajánltatik.

8. Vladár József, szini lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintetből: nem ajánltatik.

Összesen 500 frtra.

VIII. Az ungi egyházmegyéből:

A) Egyházak:

1. Az ágteleki egyház tetemes adóssága törlesztésére, tekintettel az egyház és hívek szegénységére: ajánltatik 200 frtra.

2. A minaji egyház, az építkezés szükséges, híveinek száma csekély, azok szegények: ajánltatik 200 frtra.

3. A tarnóci egyház, a kérvényben felhozott építkezés szükséges lévén, tekintettel a hívek csekély számára: ajánltatik 200 frtra.

4. A kis-ráti egyház iskola építése elkerülhetetlen, az egyház hívei szegények, az egyház nagy adóssággal terhelt: ajánltatik 100 frtra.

5. A lucskai egyház, adóssága törlesztésére, tekintve a hívek csekély számát; tekintve, hogy fiók-egyházaival együtt idegen vallású és nemzetiségű elemek között, úgy vallási, mint nemzeti missiót teljesít: ajánltatik 100 frtra.

6. A palágyi egyház szegénységére való tekintettel: tanítói lak építésre ajánltatik 100 frtra.

7. A vajkóci egyház igen csekély népességű lévén: a kért építkezési célra ajánltatik 100 frtra.
8. A pallói egyház költségvetése egyházmegyeileg megerősítve nem lévén: nem ajánltatik.
9. Az iskei egyház, költségvetése egyházmegyeileg nem lévén megerősítve: nem ajánltatik.
- Összesen 1000 frtra.

B) Lelkészek:

1. Ábrahám István, ágteleki lelkész, tekintettel szenvedett kárait és az egyházi közigazgatás s az idegen nemzetiségűeknek magyar nyelvben való oktatásában elért sikerre: ajánltatik 100 frtra.
2. Fürjész István, szürtei lelkész, hosszabb betegségére és csekély jövedelmére való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.
3. Hegedűs Sámuel, bajánházi lelkész, fizetése nagyon csekély lévén, tekintettel szenvedett kárait: ajánltatik 100 frtra.
4. Kecskeméti Bénéjám, nyarádi lelkész, csekély lelkészi fizetést élvezvén, népes családjára való tekintettel: ajánltatik 100 frtra.
5. Morvay József, kis-ráti lelkész, népes családjára való tekintettel, különösen figyelembe véve, hogy világtalan gyermeke gyógyítása igen tetemes kiadást vett igénybe, s hogy nagyon csekély díjazást élvez: ajánltatik . . . 100 frtra.
6. Rásky Endre, vajkóci lelkész, igen csekély díjazását és agg korát tekintve: ajánltatik 100 frtra.
7. Pazar István, iskei lelkész;
8. Vágó István, gálócsi lelkész;
9. Id. Szakal István, nagy-szeretvái lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintettel s tekintve, hogy több rendbeli segélyben részesültek: ez idő szerint nem ajánltatnak.
- Összesen 600 frtra.

15. Olvastatott ugyanazon közgyűlésünk 46. számú határozata szerint, az egyházkerületi felsőbb leánynevelő-intézet újra szervezésére vonatkozólag, javaslat készítésével megbízott küldöttség következő jelentése:

„A folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 46. számú határozatában azon megbízást nyertük, hogy adjunk véleményt arról, miként lehetne az egyházkerület főleánynöveldejét esetleg a tiszai ágostai egyházkerülettel, vagy a miskolci ágostai egyházzal egyesülve újra szervezni; továbbá, hogy terjeszszünk elő e tekintetben költségvetést és adjunk javaslatot, hogy a felmerülő költséget miből lehetne fedezni.

Ezen megbízásunknak eleget teendő: a folyó év és hó 16-án teljes számmal összegyűltünk s tanácskozásaink eredményét van szerencsénk a következőkben terjeszteni elő.

Véleményünk szerint ezen iskola újjászervezésének és felvirágzásának első feltétele: hogy emellett, ezzel mintegy szerves kapcsolatban, rendeztessék be egy olyan 4 osztályú elemi iskola, melyben egyrészt a népiskola összes tananyaga feldolgoztassék, s a növendék abban kellő oktatást nyerjen; de másrészt az úgy szerveztessék, hogy az a műveltebb szülők igényeinek is megfeleljen.

Egy ilyen elemi iskola felállítása Miskolcon elkerülhetetlen; arra ott égető szükség van.

Van ugyan a miskolci egyháznak több elemi leányiskolája, melyek a város, illetve az egyház helyi viszonyaihoz képest, a város különböző pontjain vannak elhelyezve; ámde ezen isko-

lák egyike sem áll azon a magaslaton, melyet mi fennebb említettünk, hogy t. i. az a műveltebb osztályú szülők igényeit is kielégítse, egyebek között már csak azért sem, mivel azok mindegyikében egyetlen tanító vezet, egyetlen tanteremben az egész iskola-tanítást.

Felállítandó volna tehát az eddigi iskolák fentartása mellett, a város központján egy olyan elemi iskola, melyben az egyes tanosztályok külön egészséges tantermekben helyeztessenek el s külön tanítók által taníttassanak.

Nem akarjuk azonban ezzel azt mondani, mintha egy ilyen elemi-, a leánynöveldeire előkészítőül szolgáló iskola felállítása az egyházkerület feladata lenne, hanem indítványozzuk, hogy szólítsa fel az egyházkerület egy indokolt előterjesztésben a miskolci egyházat, hogy akár saját erejéből, akár a miskolci ágostai egyházzal egyesülve, állítson fel egy ilyen, a műveltebb osztály igényeinek is megfelelő elemi leányiskolát, vagy rendezze be egyik leányiskoláját ily módon, mégpedig annyivalinkább, mert ennek hiánya már eddig is szembetűnő, amennyiben a műveltebb osztály gyermekeit az elemi iskolából jobbra elvonja s azokat vagy az ágostai egyház iskolájában, vagy amit elkerülni óhajtunk, legtöbbször a zárdában nevelteti.

Ennek előrebocsátásával indítványozzuk, hogy rendezze be a főtiszteletű egyházkerület leánynöveldejét 4 felsőbb osztálylyal és a következő állandó tanerőkkel; az előkészítő osztályt csak addig hagyván meg, míg a fennebb jelzett elemi iskola felállíttatik.

- a) Az igazgató-tanár.
- b) Egy rendes tanár.
- c) Egy rendes nevelőnő.
- d) Egy rendes bentlakó kézimunka-tanítónő.
- e) Egy rendes tanítónő, a francia és német nyelv tanítására.
- f) Egy vallástanár.
- g) Egy rajz- és
- h) Egy ének tanító.

A zongora-tanító, illetve tanítónő, minthogy a zongora nem kötelező, a tanulásra vállalkozók által külön lenne díjazandó.

Ezen berendezés költségvetését a következőleg hozzuk javaslatba:

I. Kiadás.

a) Az igazgató évi fizetése és a jelenlegi lakás	1200 frt.
b) A rendes tanár évi fizetése	1000 frt.
c) A nevelőnő évi fizetése	500 frt.
d) A kézimunka-tanítónő évi fizetése és lakása	300 frt.
e) A nyelvtanítónő	400 frt.
f) A vallástanár (amennyiben erre esetleg segédlelkészek is alkalmazhatók)	200 frt.
g) A rajz-tanító	200 frt.
h) Az ének-tanító	100 frt.
i) Egy szolga	120 frt.
k) Fűtés, világítás	300 frt.
l) Épületjavítás	100 frt.
m) Vegyesekre	100 frt.

Összesen 4520 frt.

Ámde, hogy az iskola céljainak megfelelően, az eddig meglévő 3 tanteremhez még legalább egy tanterem mulhatatlanul építendő.

Ezenfelül, mi ezen iskola felvirágzására szükségesnek, sőt elkerülhetetlennek tartjuk, hogy növendékben a nevelés, a lehető legolcsóbbá tétessék, és hogy a szülők arra, miszerint gyermekeiket ezen intézetbe adják, az iskola magas pedagógiai színvonalán kívül azáltal is édesgettesse, hogy ott a növendékek bentlakást és konviktusi ellátást nyernek. Mi tehát a konviktus felállítását nemcsak az iskola anyagi emelkedése szempontjából, hanem neveléstani szempontból is szükségesnek tartjuk.

Minthogy ezen intézet már természeténél fogva is nevelő-intézet; minthogy a leányok nevelése a nők által a társadalomban elfoglalt speciális helyzetnél fogva is nagyobb felügyeletet és nagyobb gondot igényel: nemcsak célszerű, de sőt szükséges, hogy a növendékek azon része, akik vidékről adatván be az intézetbe, az anyai éber gondozást nélkülözik, az intézeti igazgató főfelügyelete mellett, szakavatott nevelőnők vezetése alatt, az intézetben bent lakják s ott közös étkezést s közös ellátást nyerjen.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy főképen abban áll a zárdák vonzereje a leányaikat magasabb nevelésben részesítő szülőkre, hogy ott a növendék bentlakásra elfogadtatik s a serdülő leány neveléséhez elkerülhetetlen gondozásban és felügyeletben részesítettik.

Mi tehát ezen felsőbb nevelő-intézetnek bentlakással, konviktussal való egybekötését — mint azt fennebb is említettük — nemcsak szükségesnek, de elkerülhetetlennek tartjuk és hogy érzében való nézetünket a főtiszteletű egyházkerület is magáénak vallja: arra legfőbb bizonyítékunk az 1880. évi őszi közgyűlés 78. számú pontja alatt foglalt határozat.

Ezen nézetünkől kiindulva, indítványozzuk, hogy rendezzen be a főtiszt. egyházkerület ezen intézeténél, egyelőre csak 20 növendékre konviktust.

Hogy ez azonban keresztülvihető legyen, megfelelő épület felállítása szükséges.

Indítványozzuk tehát, hogy úgyis elkerülhetelen lévén egy tanterem építése, ezzel egyidejűleg építtessen a főtiszteletű egyházkerület saját telkén egy olyan épületet, mely ezen célnak megfelel.

Ezen épület tervét és költségvetését van szerencsénk 2 és 3 % alatt beterjeszteni.

Hogy miből eszközöltessék a 3 % szerint 10,692 forintra előirányzott építkezés, azt tiszteletteljes előterjesztésünknek a fedezésről szóló részében fogjuk előadni.

Addig is azonban szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a fennebb jelzett és tekintettel arra, hogy a költségelőirányzat még némi leengedést is hoz kilátásba: kerek-számban 10,000 frtnak vett összeg 6% kamata, vagyis 600 forint a költségvetésbe felveendő; így tehát az évi költségvetés fedezendő összege 5120 frtot tesz.

E helyen még csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a felállítandó konviktusban az ellátási díj — véleményünk szerint — 150 frtban volna megállapítandó. Ami 20 növendéket számítva, 3000 frtra rúg. Ily összegből 20 növendék mindenbizonnyal eltartható.

Ezen összeg, ha a fiiskoláknál, jelesül a sárospataki főiskolánál fentartott táp-intézetben fizetendő díjjal, 60 forinttal összehasonlittatik, első tekintetre magasnak tűnik fel. De tekintetbe kell venni, hogy leánynevelő-intézetnél pusztán tápintézetet, hol a növendék csak egyedül étkezést nyer, nem lehet felállítani, hogy a leány-növendékek felügyeletére és gondozására a nevelőnők bentlakása szükséges, azok kiszolgáltatása több munkás-kezet vesz igénybe. Mindezen indok kívánja, hogy az ellátási díjat legalább 150 frtban állapítsuk meg.

II. Fedezet.

A fentebbi pont szerint 5120 frtot tevő összeg fedezésére szolgál:

a) a leánynöveldei pénztár jelenleg 2330 frt. 47 krt tevő tőkét kerek-számban csak 2000 frtnak számítván, ennek 6% kamata, 120 forint.

b) az egyházaktól, egyesektől, hirdetésekben évenként befolyó összeg átlag 200 frt.

c) a tandíj, a számítás alapjául pusztán a jelenlegi létszámot, 60 növendéket véve per 20 frtjával 1200 frt. Összesen 1520 frt.

Tenne tehát a főtiszteletű egyházkerület által fedezendő összeg 3600 frtot.

Ebből 3000 frt., mint amely összeg a rendes szükséglethez tartozik, fedeztessék az államsegélyből és pedig oly módon, hogy annak egy része, vagyis 1700 forint vonassék el az egyházmegyék között kiosztatni szokott 3700 frtból; másik része, vagyis 1500 frt., a sárospataki főiskola javára ideiglenesen folyóvá tett 3300 frtból.

Eddig az államsegély előbb egészen, később több mint fele, a szegény és szükségét szenvedő egyházak, lelkészek és tanítók között apró részletekben elosztva, elforgácsoltatott. Az államsegély, nézetünk szerint, eddig is magasabb egyházi és nevelési célok elérésére lett volna fordítandó, s hogy az eddig ily apró részletekre elosztatott, abban találja némi indokát, mert egyházkerületünk nem rendelkezett oly segélyforrásokkal, melyekkel a szükségét szenvedő egyházakon és lelkészekben csak némileg is segíthetett volna.

Ma azonban a viszonyok e tekintetben tetemesen változtak. A 3700 forint helyett — melyből még a tanítók is kiveszik részüket — ma a közalap egyházkerületünket 12—13 ezer forintban részesíti. Már a folyó évben megnyitattik a Baldácsy-alap, melyből már ezen első évben is legalább 500 frt. fordítatik ezen célra, melynek jövedelme évről-évre emelkedvén, kilátás van arra, hogy ezen mostani osztalék megkétszereződik az alap terheinek kifizetése után.

Ily körülmények között eljött az ideje annak, hogy ezen segély, vagy legalább annak egy része, magasabb kultur célok elérésére fordíttassék.

De indokolt másrésről az is, hogy a másik 1300 frt. a sárospataki főiskolának eddig adott 3300 forintból fedeztessék.

Ezen összeg, mint tudva van, a főiskolának időlegesen lett megszavazva addig, míg a költséges építkezésre felvett tartozását letörleszti.

Ma már, istennek hála, sikerült a főiskolának terhei nagy részétől megszabadulni, úgy hogy a mai napon az egyházkerületi jegyzőkönyv 47. pontja szerint 12,600 frt. tartozásánál több nem áll fenn. Méltányos és igazságos, hogy ezen, egyedül az adósságok kamatai fedezésére fordítható összeg fölösleges részét rendeltetésére visszabocsássa.

Ami már most az épületbe fordítandó 10,000 frtot illeti: indítványozzuk, hogy a főtiszt. egyházkerület adjon ily összeget kölcsön ezen intézetnek, mely kölcsön a saját tulajdonát képező épülettel kellőleg biztosítva van.

Annak 600 frtot tevő kamata fedeztessék a tűzkárbiztosítási pénztár által mindaddig, míg a Ferenczy Lajos-féle 10,000 forintos alapítvány megnyílik, amikor a tőketartozás ezen alapítványból fizettessék vissza.

Megjegyezzük még, hogy mi a fentebb tevezett konviktus felállítására és tovább fejlesztésére szükségesnek tartjuk, hogy az bizonyos, lehetőleg tekintélyes forgó tőkével láttassék el.

Ennek előszerzésére indítványozzuk, hogy rendeztessék egy nagyobb szerű sorsjáték egyházkerületünk által ezen célra. Ezen intézet szükségei fedezésére időnként szervezett sorsjáték szép eredménye azt mutatja, hogy ez nem kivihetetlen, különösen ha annak keresztülvitelénél tekintélyes és előkelő nők is felkértenek a segédkezésre.

Indítványozzuk továbbá, hogy ezen iskola felügyelő-bizottsága újraalakíttassék s abba nők is vétessenek be; nemcsak azért, mivel e körülmény az iskola iránt több-több rokonszenvre ébreszti a közönséget, hanem főleg azért, mert a nőnevelést ellenőrizni a nők hivatása.

Ezekben van szerencsénk véleményes jelentésünket hivatalos tisztelettel előterjeszteni.

Egyházkerületünk a küldöttségnek ezen munkálatban foglalt indítványait elfogadja és ezek szerint ezen leánynevelő-intézet újraszervezésére vonatkozólag következő határozatokat hozott:

1. Az előterjesztésben felhozott indokok alapján felszólítandónak rendeli a miskolci ev. ref. egyházat, hogy akár saját erejéből, akár — ha az lehetséges — az ágostai egyházzal egyesülve, rendezzen be egy olyan elemi leányiskolát, minőt a fentebb előadott tervezet kíván; mely elemi iskola aztán annak idején a leánynevelő-intézetre előkészítő legyen.

2. A felsőbb leánynevelő-intézet 4 osztálylyal rendezendő be, a tervezetben előadott tanerőkkel. Addig azonban, míg az előbbi pontban érintett elemi iskola felállítatnék, a jelenleg fennálló előkészítő osztály is fentartatik.

3. Az előterjesztett költségvetés elfogadtatik s a tanárok és tanítónók fizetése annak tételei szerint megállapittatik; annak fedezésére vonatkozólag a hiányszónak mutatózó 3000 forint addig, míg annak szüksége mutatkozik, míg az akár alapítványok által, akár más úton előszerezhető jövedelmekből elő nem állíthatatik: az államsegélyből fedeztetik oly módon, hogy abból 1300 forint, az államsegélynek eddig a sárospataki főiskola építkezési tartozása törlesztésére fordított 3300 frtból, 1700 frt. pedig az egyházmegyék között kiosztott 3700 frtból vonatik el.

4. Ami már most a konviktus felállítását illeti: egyházkerületünk szükségét látja annak, hogy ezen nevelő-intézet mellett bentlakással egybekötött tápintézet — konviktus — állíttassék fel. Azért belenyugszik abba, hogy az egyelőre 20 növendékre berendeztessék, s hogy a szükséges épületek a bemutatott tervezet és költségvetés keretén belől felépíttessenek. Az erre szükséges összeget saját pénztárából kölcsönadja egyházkerületünk, s ezen kölcsön kamatai fedezésére a tüzkárbiztosító pénztárt jelöli ki, ezen kölcsönnek biztosítékul szolgálván maga a felépítendő épület s a Ferenczy Lajos által tett alapítvány megnyiltával ezen alapítványból fog visszafizettetni.

Vége 5. Belenyugszik egyházkerületünk abba, hogy ezen konviktus alaptőkéje megalkotására sorsjáték rendeztessék.

Mindezek keresztülvitelére s jövőben is az iskola felügyeletére püspökünk és Ragályi György, egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Debreczeni Gábor, Bornemisza József, Vay Béla br., Komáromy László, Kun István, Ferenczy Lajos, Soltész Kálmán, Mikuleczky István, Bizony Ákos, Tóth Pál, intézeti igazgató s Debreczeni Bertalan tagokból egy felügyelő-bizottság alakíttatik s ez feljogosíttatik, hogy magát a szükséghez képest a nőnevelés ügyét szívükön viselő tagokkal kiegészíthesse; utasíttatván egyszerismind, hogy egyházkerületünknek működéséről esetről-esetre jelentést tegyen.

16. Ezen ügy tárgyalása folyamán, közgyűlésünk világi elnöke, Ragályi György, egyházmegyei gondnok megújítja azon már korábban tett ígéretét, miszerint ezen főleánynövédménél felállítandó konviktusra 500 frt. alapítványt tesz s annak a konviktus felállításakor leendő kifizetését ígéri.

Rég megszokta már egyházkerületünk, hogy Ragályi Györgyöt mindenütt legelől lássa ott, ahol a jótékonyság nemes erényét kell gyakorolni; ahol nagy a szükség s ahol csak a prot. áldozatkészség és buzgóság segíthet. Azért midőn ezen újabb kegyes alapítványát köszönettel elfogadja, egyszerismind iránta érzett hálájának jegyzőkönyvében kíván kifejezést adni.

17. Ezzel kapcsolatban jelenti püspökünk, hogy néhai Szücs Miklós, végrendeletében 200 frtot; néhai özv. Forgó Lászlóné, szül. Nagy Máté Erzsébet pedig 100 frtot hagyományozott főleánynövédménkre,

és hogy ezen utóbb említett asszonyság ezenkívül a miskolci egyháznak 500 frtot, a miskolci h. h. kórháznak pedig 50 frtot hagyott.

Mindezen hagyományok hálásan elfogadtatnak.

18. Ugyancsak tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének 47. számú c) pontja szerint, jelen közgyűlésünk napirendjére lett kitűzve a Fráter Sándor, györgyarlói haszonbérlő függőben lévő tartozásai és kötelezettségei rendezése, azért, mivel az igazgató tanács határozatában több oly intézkedés tételt, melynek eredményétől függött ezen ügy miként leendő elintézése.

Erre vonatkozólag, a főiskolai igazgató-tanács a következő jegyzőkönyvi határozatban tesz jelentést az ügy állásáról és intézkedéseiről:

„6. szám. Igazgató-tanács januári ülésének jegyzőkönyvében, a 20. szám 2-ik pontjában Fráter Sándor, györgyarlói bérlő vízszabályozási hátralékának hiteles megállapítása és biztosítása tárgyában megbízott gazdasági választmány jelenti, hogy bár a vízszabályozási társulat illető hivatalában, a főiskola egyik és másik birtoka után levő tartozásokról nem vezetetik külön ív s ez elkülönítés iránt úgy a főiskola, valamint a társulati számvevőség ez ideig hiába kérelmezett, mindazáltal a hivatalvezető, szívésségből készített egy elkülönített kimutatást, melyszerint a Györgyarló után Fráter Sándor bérlő vízszabályozási hátraléka, az 1885. év végén 11,009 frt. 25 krt tett.

Jelenti továbbá, hogy a folyó évi április 12-én, a sátoralja-ujhelyi kir. járásbíró, egy jegyzőkönyvvezető és a főiskolai megbízott közbenjöttével, a fentebb kimutatott vízszabályozási hátralék biztosításául 300 hold őszi repce, 80 hold őszi búza, 80 hold őszi rozsvetés; továbbá 53 hold tavasz-búza-, 120 hold árpa- és 77 hold zabvetés a főiskolának kézizálogul átadatott és lekötött. Megjegyzé egyszersmind gazdasági választmány, hogy az elősorolt vetések természetben valósággal meg vannak, szép fejlődésnek indultak s a termékeny kövér talajban jó termést ígérnek és kellő felügyelet mellett a tartozás teljes fedezetéül szolgálhatnak, annyivalinkább, mert a bíróság igazolása szerint, addig senki által sem voltak lefoglalva, ezután pedig már le nem foglalhatók.

Gazdasági választmánynak jelentése, mely Fráter Sándor, györgyarlói bérlő vízszabályozási hátralékát, az illetékes hivatalvezető kimutatása szerint, 11,009 frt. 25 krtban mutatja ki; nemkülönben ezen összeg biztosítása végett tett intézkedései, melyeknél fogva a fentebb elősorolt, mintegy 710 holdat tevő különmű és természetű őszi és tavaszi vetések a főiskolának kézizálogul átadva és lekötve lettek: igazgató-tanács által tudomásul vétetnek. Megbízta egyszersmind igazgató-tanács a gazdasági választmányt, hogy azon esetben, ha Fráter Sándor bérlő vízszabályozási hátralékának kifizetésére a három évre terjedő időközt megnyeri, nevezett bérlővel a három év alatt teljesítendő fizetésekre vonatkozólag kössön oly egyezséget, mely a főiskola érdekeit teljesen biztosítandja s három év elteltével ezen vízszabályozási összes hátralék semminemű kifogásoknak helyt nem adva, utolsó fillérig törlesztve leendő; az esetben pedig, ha Fráter Sándor bérlő a hátralék kifizetésének teljesítésére a három évi időközt a biztosításul lekötött s átadott termények értékesíthetése idejéig illetékes helyen nem nyerné meg, gazdasági választmányt oly intézkedések tételével bízta meg, melyek a főiskolát oly helyzetbe hozzák, hogy a 11,009 frt. 25 krt tevő vízszabályozási összes hátralék, a kézizálogul átadott és lekötött termények értékéből teljesen letörlesztessék.

Megbízta továbbá igazgató-tanács gazdasági választmányt, hogy haladék nélkül szerezzen biztos tudomást arról, vajjon az átadott és lekötött vetések jégkár elleni biztosítása Fráter Sándor által valóban megtétetett-e? nemkülönben a termények learatása után annak tűzkár elleni biztosítására is fordítson kiváló figyelmet s az illető bérlőt annak teljesítésére hívja fel; sőt szükség esetén kényszerítse is.

Végül, ami Fráter Sándor bérlőnek azon kérelmét illeti, hogy az érvényben lévő bérleti szerződés megváltoztatásával jövőre az általa ajánlásba hozott 8000 frt. fix bérösszeg fogadtatnék

el, erre nézve igazgató-tanács azon időre halasztja el az intézkedést, amikor Fráter Sándor bérlő által a vízszabályozási összes tartozások teljesen letörlesztve lesznek.“

Ezen gondosan összeállított és kimerítő jelentésben előadottak tudomásul vétetnek, az igazgató-tanács intézkedései jóváhagyatnak s azok végrehajtására a főiskola gazdasági választmánya utasittatik.

19. Ugyanazon közgyűlésének 34. számú határozatában, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak ^{37978/}_{1885.} szám alatt folyó évi február 19-ről püspökünkhöz, a sárospataki gimnáziumnál működő tanárok jogositottságának megállapíthatása ügyében intézett felhívását azon célból tette át a főiskola igazgató-tanácsához, hogy amennyiben a leírat által kifejezett kívánalmak egyházkerületünknek és tanintézetünknek felekezeti szervezetünkből kifolyó jogait közelről érdeklik, az igazgató-tanács, a miniszteri leírat által kifejezett kívánalmakkal szemben, a követendő eljárásra nézve terjeszsen elő tüzetes javaslatot.

Ennek folytán az igazgató-tanács következő jelentést teszi:

„Egyházkerületünk folyó évi tavaszi közgyűlésének 34. számú határozatában a vallás- és közoktatási minisztériumnak, 37,978. szám alatt, február 19-ről püspökünkhöz intézett leírata avégett tétetett át igazgató-tanácsunkhoz, hogy miután a minisztérium leíratában foglalt kívánalmak egyházkerületünknek, mint felügyelő főhatóságnak; iskoláinknak, mint felekezeti intézeteknek jogait érintik: mielőtt egyházkerületünk a leírat folytán intézkednék, igazgató-tanács adjon véleményt a nagyfontosságú kérdésben az egyházkerület legközelebbi közgyűlésére.

Ennek folytán felolvastatott az említett leírat, melynek második pontjában arra hivatik fel főiskolánk hatósága, hogy a tanárok jogositottságának megállapíthatása végett, a tanárok minősítvényi táblázatai és okmányai küldessenek be; valamint beküldendő azon tanárookra vonatkozólag, kik jogositottságukat a törvény 29. §-ának 3. bekezdése alapján kívánják elismertetni, arról szóló hatósági bizonyítvány, hogy 1883. évi augusztus 20-ika előtt legalább 3 évig mint rendes tanárok szolgáltak. Végül az illető tanárok részéről nyilatkozat kívánatik arra nézve, hogy eddigi működésök alapján mely tantárgyakból kívánják magokat a tanításra jogosítottaknak tekinteni.

Igazgató-tanács a magas minisztérium azon eljárását tartván szemel előtt, melyet az 1868. évi népiskolai törvény életbeléptetésénél követett, midőn a régibb idő óta szolgálatban volt népiskolai tanítók tanítói jogosultságának megállapítását a felekezeti hatóság jogkörében meghagyta, a középiskolai tanárookra vonatkozólag is óhajtja, hogy egyházkerületünk, mint gimnáziumaink főhatósága, tartsa fel azon nagyfontosságú jogát, mikép azon tanárookra vonatkozólag, kiket a középiskolai törvény 29. §-ának 3. bekezdése előző működésüknél fogva tanárokká minősít, maga adhassa ki a tanári működésre feljogosító okmányt, annyivalinkább, mert nem titkolhatjuk el azon aggályainkat, hogyha tanáraink, bár eddigi működésök alapján bizonyos tantárgyak tanítására a magas minisztérium által jogosítottának fel, oklevél kiadása mellett, vajjon nem kockáztatva, vagy legalább megszorítva lenne-e azon eddigi önrendelkezési jogunk, melyszerint a tanügy érdekében egyik vagy másik tantárgy a tanárok között kicserélhető volt.

Nem vonjuk kétségbe, hogy a gimnázium felsőbb osztályaiban a szaktanítás rendszere mellett szükséges, mikép minden tantárgyat az arra képesített szaktanár tanítson, de a gimnázium alsóbb osztályaiban, az osztályrendszer fentartása mellett — nézetünk szerint — bármely szakra képesített tanár, saját szaktárgyain kívül, más tudományokat is taníthat s eddigi rendszerünk mellett valóban tanít is. Nem akarjuk tehát gimnáziumunkat azon veszélynek tenni ki, mely származhatnék abból, ha tanáraink, a részökről tett nyilatkozatok alapján, csakis bizonyos tantárgyak előadására jogosítottván fel, azáltal a tantárgyak beosztásánál kiegyenlíthetlen nehézségek álljanak elő, annyivalinkább, mert eddigelé ismeretlenek előttünk azon különböző tanszak-csoportok, melyeknek tanítására a magas minisztérium által kiállítandó tanári oklevelek, az 1883. évi augusztus 20-ika előtt legalább 3 évig szolgált tanárokat feljogosítani fogják.

Ami illeti a tanári minősítvényi táblázat észrevételi rovatának betöltését, melyben a tanárok tanítási és fegyelmezési ügyessége, hivatali szorgalma, erkölcsi, politikai és társadalmi magaviselete felől kíván a magas minisztérium bejegyzéseket: erre nézve megjegyzi igazgató-tanács, hogy amennyiben a fegyelmezési, felügyeleti és ellenőrzési jog autonom jogainknál fogva, de a középiskolai törvény értelmében is, elvitázhatlanul a fentartó hatóságot illeti, egyházkerületünk: saját jogainak és tekintélyének megvédése szempontjából is, az észrevétel idézett pontjaira nézve bárminő bejegyzésektől engedélyét vonja meg.

Ezeknek indokából javaslatba hozzuk egyházkerületünknek, hogy a tanári minősítvényi táblázat rovatainak betöltését, az utolsó észrevételi rovat fegyelmi ügyekre vonatkozó fentebb is idézett kívánalmainak kivételével, engedélyezze s annak felterjesztését rendelje el. Javasoljuk továbbá: méltóztassék a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz oly felterjesztést tenni, melyben kellően kifejtve legyen, hogy miután a középiskolai törvény 29. §-ának 3. bekezdése megadja a minősítést a régiebb idő óta alkalmazásban lévő tanárainknak: azoknak további, rendszerinti alkalmazását, a felterjesztendő tanári minősítvényi táblázat alapján, a magas minisztérium csakis tudomásul vegye; ha azonban a minisztérium szorosan ragaszkodnék tanáraink jogosultságának általa történendő megállapításához, kérjen egyházkerületünk felvilágosítást arra nézve, hogy tanáraink minősítése után fenmarad-e iskolai hatóságunknak azon eddig gyakorolt joga, mikép a tanügy érdekében a különböző tantárgyakat, a nagyobb eredmény elérése szempontjából, tanáraink között kicserélhesse, lehetőleg tájékoztassa a magas minisztérium egyházkerületünket, mint gimnáziumaink főhatóságát, azon tanszak-csoportok iránt, melyekre nézve tanárainknak a jogosultságot megadni szándékozik.

Végül javasoljuk még: mondja ki egyházkerületünk, hogy azon tanáraink, kik hosszabb idő alatt tett tanári szolgálataik alapján magok óhajtanák tanári jogosultságokat a magas minisztérium részéről elismertetni, ez iránti kérvényöket csak egyházkerületünkhöz tett előterjesztés és az arra megnyert engedély után adhatják be a magas minisztériumhoz.

Az igazgató-tanács jelentését közgyűlésünk helyeselve, az abban kifejezett véleményt magáévá teszi s a jegyzőt megbízza, hogy e jelentést a magas minisztériumhoz intézendő felterjesztésbe foglalván, még jelen közgyűlésünk elé nyújtsa be.

20. Ugyanazon közgyűlésünk, 61. számú jegyzőkönyvi pontjában, elvileg kimondván az egri leányegyháznak saját kérelme folytán anyaegyházzá leendő emelését: az alsóborsodi egyházmegyét ugyanazon jegyzőkönyvi pontjában utasította, hogy a lelkész-tanítói díjlevélre nézve bizonyos változtatásokat, illetőleg kiigazításokat tétetvén meg, az így kiigazított díjlevelet terjeszsze elő egyházkerületi közgyűlésünknek megerősítés végett.

E határozat folytán, jelen közgyűlésünk elé az egri presbyterium nevében tett jelentés felolvastatván:

Minthogy tavaszi közgyűlésünk óta egyházmegyei gyűlések még nem tartattak s így az egri egyház presbyteriumának előterjesztését az alsóborsodi egyházmegye még nem tárgyalta: e jelentést egyházkerületünk, a tavaszi közgyűlésünk említett jegyzőkönyvi pontjában meghatározott eljárás végett, az alsóborsodi egyházmegyéhez teszi át, azon utasítással, hogy a szükséges intézkedés megtétele után, egyházkerületünkhöz terjesztessék fel.

21. A nagyméltóságú vallás- és közoktatási minisztérium, 17,157. szám alatt, folyó évi május 10-ről kelt leiratában arról értesíti püspökünk útján egyházkerületünket, hogy a hazai tanszer-ipar emelése és hazai tanintézeteinknek taneszközök dolgában a külföldtől függetlenné tévése érdekében, az országos tanszer-muzeum mellett, a rajz oktatásához szükséges gipszminták előállítása végett, gipszöntő-műhelyt rendeztetett be s abban állandóan ügyes gipszöntő-mester van alkalmazva. Minthogy ezen műhely készítményei a várakozásnak megfelelnek és a külföldről szerzett minták-

nál jóval olcsóbbak: a nevezett minisztérium arra hívja fel egyházkerületünket, mint iskolai főhatóságot, hogy a tanintézeteket utasítani sziveskedjék, hogy a számukra szükséges gipszmintákat elsősorban a nevezett gipszöntő-műhelytől szerezzék be és csak amennyiben valamely minta itt nem lenne megkapható, forduljanak külföldre.

Tudatja egyszersmind a nevezett minisztérium, hogy az említett műhely készítményeiről száznál több ábrát tartalmazó képes árjegyzék jelent meg, mely 50 krért a budapesti állami elemi és polgári iskolatanítóképezde igazgatóságától (Krisztinaváros, Győri-út) megszerezhető.

Tudomásul vétetik s tanintézeteink igazgatóságának figyelmébe ajánltatik.

22. Ugyanazon minisztérium, folyó év ápril 26-ról, 13,193. szám alatt kelt leiratával tudatja, hogy Dienes Péter „Magyar olvasó-könyv alsó fokú kereskedelmi iskolák számára“ (Miskolc, 1885.) című tankönyvet a hazai alsó fokú kereskedelmi iskolákban; Indali Péter „Új szerkezetű ABC, vagyis vezérkönyv az olvasás-tanításra és tanulásra (22. kiadás. Kolozsvár, 1884.) című kézikönyvét a hazai népiskolákban; végre Popu Maxim „Manuala de gramatica limbei romane pentru scolele populare in trei cursuri“ című tankönyvet a hazai román ajkú-népiskolákban való használatra engedélyezte.

Tudomásul vétetik.

23. Az egyházkerületi lelkészvizsgáló-bizottság, jegyzőkönyvi felterjesztésében tudatja, hogy a bekebelezési és lelkészképesítési vizsgálatok, az egyházkerület által megállapított vizsgálati rendszabályok szigorú alkalmazása mellett, folyó évi június 21—26. napjain tartattak meg; mely alkalommal első vagyis bekebelezési vizsgát tett összesen 28 egyén; és pedig kitűnő sikerrel 13, kellő képesítettséggel 15. Második vagy lelkészképesítési vizsgát tett 18; és pedig kitűnő eredménnyel 8, kellő képesítettséggel 10. A vizsgát tevők névszerint a következők:

Első vagy bekebelezési vizsgát tettek:

Varga Károly, képesített; Nagy Zsigmond, képesített, az egyháztörténet ismétléseivel; Sebők István, képesített; Tóth Miklós, kitűnő; Szuhay Benedek, képesített; Lán-czy József, képesített; Szabó József, kitűnő; Kovács Kálmán, kitűnő; Elek József, kitűnő; Rácz Lajos, kitűnő; Molnár József, képesített; Tóth Bertalan, kitűnő; Szabó Lajos, kitűnő; Szabó Bertalan, képesített; Tóth József, képesített; Buzi Márton, kitűnő; Pál Ferenc, képesített; Zitás István, kitűnő; Juhász Sándor, kitűnő; Kiss Tamás, kitűnő; Erdélyi József, képesített; Szabó Károly, képesített; Fodor György, képesített; Ilyés János, kitűnő; Mizsák Péter, kitűnő; Andó Lajos, képesített; Dömötör Lajos, képesített; Tóth Kálmán, a „Bibliai és pozitív vallástanból“ javítván, képesített.

Második vagyis lelkészképesítési vizsgát tettek:

Virágh József, képesített; Kovács János, képesített; Tóth Lajos, kitűnő; Olajos Pál, kitűnő; Kecskeméthy Lajos, képesített; Erős Lajos, képesített; Mészáros József, kitűnő; Bacskay Károly, kitűnő; Kozma József, képesített; Sárkány József, kitűnő; Sarudy László, képesített; Rácz István, kitűnő; Vígváry Mihály, kitűnő; Gerzsenyi István, képesített; Nagy János, képesített; Szabó Lajos, képesített; Nagy Béla, képesített; Maklár Pap Miklós, kitűnő.

Tudomásul vétetik.

24. Győri Elek, mint a báró Baldácsy-alapítvány meghatalmazottjai közgyűlésének jegyzője, beterjeszti a meghatalmazottak Budapesten, 1886. ápril 11-én tartott közgyűlésének jegyzőkönyvét.

Mínt hogy ennek tartalma püspökünk által tavaszi közgyűlésünkön már előada-

tott s erre vonatkozólag tavaszi közgyűlésünkön, 41. szám alatt, több rendbeli határozatok is hoztak: újabb határozat hozatalának szüksége fenn nem forog, hanem a beterjesztett jegyzőkönyv levéltárunkba tétetni rendeltetik.

- 25.** A tiszakerületi ágostai egyház püspöke, 1000. szám alatt kelt átirata kapcsában, átteszi a rimaszombati egyesült prot. gimnáziumnak 1881-ben történt püspöki látogatása alkalmával felvett jegyzőkönyvet, tudomásvétel végett.

Tudomásul vétetvén, a megküldött jegyzőkönyv levéltárunkba tétetni rendeltetik.

- 26.** Püspökünk jelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter, az egyházkerületünket megillető 7000 frt. államsegélyt, 19.085. számú intézvényével utalványozta.

Ezzel kapcsolatban beterjeszti a mult 1885. évi államsegély elosztásáról szóló és a minisztériumhoz már felterjesztett számadást.

Tudomásul vétetik.

- 27.** Püspökünk jelenti, hogy a Szondy-Kenessey alapítvány egyházkerületünket illető kamata megküldetett.

Ezen kamatból 133 frt., mint az eddig is gyakorlatban volt, egy szegény egyház részére, az alsóborsodi egyházmegyének adatik ki; a felmaradó összeg pedig közpénztárunk jövedelmének szaporítására fordítatik.

- 28.** Az erdélyi püspök 694. számú átirata mellett, a szász és román nemzetiségek közé ékelt s templomot építő beszercei egyház kérő-ívét 100 példányban átteszi.

Ezen kérő-ívek az egyházmegyék espereseinek már ki lévén osztva: e részben további intézkedés szüksége fenn nem forog; a nevezett egyház azonban egyházaink buzgóságába s áldozatkészségébe ajánltatik.

- 29.** Olvastatott a főiskolai igazgató-tanács folyó évi június 23. tartott ülésének 20. számú jegyzőkönyvi felterjesztése, amelyben tudatja, hogy Janiga János, főiskolai háznagy, hivataláról lemondott és ezen lemondása elfogadtatott; ezen értesítése mellett egyszersmind azon indítványt teszi, hogy Janiga János, háznagynak, távozása alkalmából 200 frt. végkielégítés engedélyeztessék, annak megjegyzése mellett, hogy amennyiben a főiskolai pénztárban nem kellően biztosított adósságai volnának, azok a gazdasági választmány által ezen végkielégítési összegből visszatartassanak.

Egyházkerületünk Janiga Jánosnak háznagyi állásáról való lemondását elfogadja s ez alkalommal, az igazgató-tanács által részére ajánlott 200 frt. végkielegítési összeget utalványozza; felhíván a gazdasági választmányt, hogy ezen összeg kiadásánál Janiga Jánosnak a főiskolai pénztárnál netalán levő tartozásainak biztosítására figyelemmel legyen.

- 30.** Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon ülésének 21. számú jegyzőkönyvi pontjában, a megüresedett háznagyi hivatal betöltésére nézve, azon javaslatot terjeszti elő, hogy maradjon meg e hivatal eddigi szervezetében oly módon, hogy az erre alkalmazott egyén személyében, úgy a kollégiumon belől, mint azon kívül, a rend és tisztaság feletti felügyelet egyesítve legyen.

Amennyiben pedig igazgató-tanács, eddigi tapasztalatai alapján, arról győződött meg, hogy ezen állomásra, ha annak fizetése továbbra is 400 frttal állapítatik meg, oly kellő műveltségű egyént, kire az ifjúság erkölcsi magaviselete feletti éber őrködést megnyugvással bízhatná, alig lehetne kapni: a leendő főiskolai háznagy fizetését 600 frtban állapítja meg; felkérvén a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy a megválasztandó háznagy fizetésének az eddigi 400 frt. helyett 600 frtra leendő felemelését engedélyezni méltóztassék.

Az akadémiai és gimnáziumi igazgatók, valamint a gazdasági választmány elnöke megbizatnak, hogy a háznagy hivatal teendőit és hatáskörét szabatosan körvonalozván, hirdessenek ez állomásra nyilvános pályázatot. A pályázat határidejét augusztus 1. napjára tűzvé ki.

Egyházi algonnok pedig a háznagy megválasztása iránti intézkedésekkel megbizatik.

Igazgató-tanácsnak a háznagy hivatal betöltésére vonatkozó megállapodásai helybenhagyatnak, azon módosítással azonban, hogy a háznagy évi fizetése 400 frtban állapittatik meg s a pályázati feltételek közt kiteendő az is, hogy az illető megválasztott egyén, állomásán egy évi közmegelegetésre eltöltött próbaidő után fog véglegesen megerősítettetni.

- 31.** Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanezen évi junius 20. tartott ülésének 14. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy hozzájárul a köziskolai szék azon jelentéséhez, melyszerint a Budavár visszavételének kétszázados emlékünnepe alkalmából tartandó országos kiállításra felküldessenek a főiskolánk könyvtárában levő azon füzetek, melyek az akkori kor eseményeire vonatkozó adatokat vagy emlékeket tartalmaznak; figyelmébe ajánlván a köziskolai széknek, hogy az elküldendő tárgyak kellő biztosítására vonatkozó intézkedések megtételét, különösen gondjai közé sorolja.

Egyházkerületünk maga részéről is megengedi azt, hogy a nevezett alkalommal tartandó kiállításra a kijelölt tárgyak a kellő biztosítás mellett felküldessenek; felhívja azonban az igazgató tanácsot arra, hogy a kiállítás végeztével, az oda küldött tárgyak visszaérkeztéről és helyretételéről; egyházkerületi közgyűlésünk elé tegyen jelentést.

- 32.** Ugyanazon igazgató-tanács, egyházkerületi tavaszi közgyűlésünk 35. számú jegyzőkönyvi pontja által a körülményekkel és adott viszonyokkal egybevetett jelentéstételre hivatván fel, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak folyó évi március 15-ről, 10,552-ik szám alatt püspökünkhöz a sárospataki gimnázium I. és II. osztálya mellé már a legközelebbi iskolai évre felállítandó parallel osztályok ügyében intézett felhívására nézve, jelentését a következőkben terjeszti elő:

„Egyházkerületünk folyó évi tavaszi közgyűlésének 35. számú határozatával átteszi igazgató-tanácsunkhoz a körülményekkel és adott viszonyokkal egybevetett véleményes jelentéstétel végett a vallás- és közoktatási minisztériumnak 10,552. szám alatt március 15-ről püspökünkhöz intézett leíratát, melyben sárospataki főgimnáziumunk hatósága arra hivatik fel, hogy miután a tanulók létszáma az I. és II. osztályban 3 év óta meghaladja a 60-at, már a jövő tanévre gondoskodják ezen osztályok mellett párhuzamos osztályok felállításáról.

Igazgató-tanács a tárgy fontosságához mért beható tanácskozás tárgyává tevé a minisztérium leíratát, ez idő szerint nem tartja sem szükségesnek, sem lehetőnek a kívánt párhuzamos osztályok felállítását. Szükségesnek nem tartja azért, mert gimnáziumunkban a létszám rendkívül ingadozó, nagy befolyással levén különösen az I. osztály népességére ezen vidék gazdasági viszonyainak emelkedése avagy süllyedése. A népesség ingadozását igazolja az is, hogy e folyó 188⁵/₆. iskolai évben a II. osztályba átbocsátott növendékek száma a törvényes létszámot alig haladja meg. Hogy az I. osztályban oly számosan tódulnak a növendékek, annak okát kiválóan abban találjuk, hogy vidékünkön sem S.-A.-Ujhelyben, sem Ungváron polgári vagy reáliskolai intézet nem levén, a szülők, mégha iparos pályára akarják is gyermekeiket adni. 12 éves koruk betöltéseig kénytelenek azokat iskolába járatni; és mert ezt faluhelyen nem eszközölhetik, anyagi viszonyaikra való tekintetből és kísérletképen csakis gimnáziumunkba hozhatják, kik közül aztán már az I. osztály végeztével számosan elmaradnak, úgy, hogy gimnáziumunk többi, alsóbb osztályaiban a törvény által megszabott 60 létszám alig van túlhaladva.

De főiskolánk anyagi helyzetének komoly megfigyelése mellett lehetőnek sem tartjuk a párhuzamos osztályoknak már a jövő tanévre leendő felállítását. Igazgató-tanácsnak nem csekély gondot okozott a közelebb lefolyt évek alatt, hogy a mindig gyakrabban felmerült igényeknek, melyeket a tanügy és a korszellem követeltek, eleget tegyen; és ha sikerült a tanügyet fokozatos fejlődésében fentartani, anélkül, hogy a költségvetés mérlege egyensúlyát veszítette volna, az csak azért volt lehető, mert oly kérdéseknek a megoldását is elhalasztotta, minő például a tanári fizetések felemelése.

Eltekintve azonban az anyagi viszonyoktól, komoly meggondolás tárgyává tehető az is, hogy miután a jelenlegi helyzetben, midőn érettségi vizsgát a közelebbi években mintegy 30 ifjú tett, mégis az így részint a jogi, részint a hittanszaki tanfolyamra megoszló ifjak iskoláik bevégezése után alkalmazást jórészen nem találtak, mindaddig, míg azon vidékeken, honnan a sárospataki iskola növendékeit nyeri, esetleg reáliskolák nem nyílnak meg, szükséges-e itt parallel osztályok rendszeresítése által még, mintegy egy másik gimnáziumnak emelni alapot, azon kilátás nélkül, hogy az ifjak ez úton életpályához juthassanak?

Mindezen indokoknál fogva kérjük egyházkerületünket, hogy miután maga az országos iskolai törvény felhatalmazza a minisztériumot engedélyt adhatni arra nézve, hogy egyes osztályokba a 60 létszámot meghaladó tanulók is vétethessenek fel: iskolánk anyagi helyzetét, a vidék tanügyi, gazdasági és társadalmi viszonyait tekintetbe véve, álljon el a magas minisztérium azon kívánatától, hogy gimnáziumunk I. és II. osztálya már a jövő tanévre párhuzamos osztálylyal toldassék meg.

Kifejezést adván egyszersmind egyházkerületünk annak is, hogy a fent említett viszonyok változtával, ha egyik vagy másik osztálynak párhuzamosítása szükségesnek fog mutatkozni, az iránti intézkedését önmagától meg fogja tenni.

Az igazgató-tanács jelentését közgyűlésünk helyeselve, az abban kifejezett véleményt magáévá teszi s a jegyzőt megbízza, hogy e jelentést a nagymélt. minisztériumhoz intézendő felterjesztésbe foglalván, még jelen közgyűlésünk elé nyújtsa be.

33. A jegyző a középiskolai tanárok minősítése és a párhuzamos osztályok ügyében, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz intézendő feliratok szövegét felolvassván, az a következőkben állapított meg:

I.

Nagyméltóságú vallás- és közoktatási miniszter úr!

Nagyméltóságodnak folyó év február 19-ről, ^{37978/1885.} sz. alatt püspökünkhöz intézett azon felhívása, melyszerint a sárospataki ev. ref. főgimnáziumban működő tanárok jogositottságának megállapíthatása céljából, többnemű adatok beszolgáltatását kívánni méltóztatik: felekezetünknek, mint felügyelő főhatóságnak; említett gimnáziumunknak pedig, mint felekezeti intézetnek, jogait érintvén, püspökünk által jelen egyházkerületi közgyűlésünk elé terjesztetett, mely is azt tanácskozás tárgyává tévén, szükségesnek találta, hogy a nagyméltóságod felhívásában kifejezett kívánalmakkal szemben, nagyméltóságodhoz az egész ügyre nézve egy előterjesztést intézzen.

A legmélyebb tisztelettel hajlunk ugyan meg úgy a törvényhozásnak, mint nagyméltóságú miniszter úrnak a törvény keretén belől, a középiskolai oktatás emelésére célzó intézkedései előtt; mindazáltal a jelen esetben nem titkolhatjuk el aggályainkat arra nézve, hogyha tanáraink jogositottságának megállapítása a kívánt adatok alapján és a szándékolt módok szerint, a nagyméltóságú minisztérium által eszközöltetnék, a mindig fokozottabb mérvben támasztott igényeknek már csak anyagi viszonyainál fogva sem lenne képes megfelelni, sőt könnyen végzetessé válható zavarok-

nak lenne kitéve azon tanintézetünk, mely amint felekezetünk önmegtagadással járó áldozatai mellett nem jelentéktelen tényező volt a multban a közművelődés fejlesztése ügyénél; épenúgy — hiszszük — habár áldozatok árán, de a közméltánylás megnyerése mellett fog a jövőben is hivatásának megfelelni.

A legmélyebb tisztelettel nyilváníjuk azért ki nagyméltóságod előtt, hogy míg a tanárokat illetőleg kívánt minősítvényi táblázatnak csak mintegy statisztikai adatokra vonatkozó rovatait a legnagyobb készséggel töltjük be s terjesztjük fel nagyméltóságodhoz; addig az észrevételi rovat betöltését, melyben a tanárok tanítási és fegyelmezési ügyessége, hivatali szorgalma, erkölcsi, politikai és társadalmi magaviselete felől méltóztatik bevallást kívánni, nem teljesíthetjük; minthogy a fegyelmezési, felügyelési és ellenőrzési jog, a középiskolai törvény értelmében épenúgy, mint autonóm jogainknál fogva is, a fentartó hatóságot s így egyedül egyházkerületünket illeti.

Azon felekezeti tanáraink jogositottságának megállapítására nézve pedig, kiket a középiskolai törvény 29-ik §-ának 3-ik kikezdése, már előző működésök alapján tanárokká minősít; az idézett törvény rendelkezésében sehohsem találjuk azon intézkedést, melyszerint a jogositottság megállapítása a nagyméltóságú minisztériumnak volna fentartva. Ugyanazért, meggyőződésünk szerint, felekezeti főhatóságunkat illeti azon jog, hogy a további működésre feljogosító okmányt az ily tanárok részére kiadja, s azoknak további rendszerinti alkalmazását a nagyméltóságú minisztérium, a felterjesztendő tanári minősítvényi táblázat alapján, csakis tudomásul veszi. Így volt ez az 1868. évi népiskolai törvény életbeléptetése alkalmával is, amidőn a már régebben működő néptanítók jogosultságának megállapítása szintén a felekezeti hatóság jogkörében hagyatott meg.

A felekezeti viszonyokból kifolyó és a középiskolai törvény által meg sem támadott ezen jogunkhoz annyivalinkább kénytelenek vagyunk ragaszkodni, mert habár nem vonjuk kétségbe, hogy a gimnázium felsőbb osztályaiban a szaktanítás módszere mellett szükséges, hogy az egyes tantárgyakat az arra képesített szaktanárok tanítsák; de nézetünk szerint, a gimnázium alsóbb osztályaiban, az osztályrendszer fentartása mellett, bármely szakra képesített tanár taníthat, s eddigi rendszerünk mellett valóban tanít is saját szaktárgyain kívül más tudományokat is; sőt egyes esetekben megtörténik, mégpedig egyenesen a tanügy érdekében, hogy egyik vagy másik tantárgy a tanárok között megcseréltetik.

Nem tehetjük ki ennél fogva gimnáziumunkat annak a veszélynek, hogy tanáraink, a részükről tett nyilatkozatok alapján, csakis bizonyos tantárgyak előadására jogosittatván fel, ezáltal a tantárgyak beosztásánál kiegyenlíthetlen nehézségek álljanak elő. De a középiskolai törvény 29. §-a nem is említi, hogy azon tanárok, akik az 1883. év augusztus 20-ika előtt legalább 3 évig szolgáltak, csakis egyes szakokra volnának minősítendőek, hanem azoknak jogosultságát általánosságban mondja ki.

Mindezek folytán a legnagyobb tisztelettel kérjük nagyméltóságodat, hogy a tanáraink jogositottságának megállapításához szükséges intézkedéseit, felekezetünknek a középiskolai törvény által is meghagyott s jelen felterjesztésünkben kifejtett jogviszonyaihoz alkalmazva méltóztatassék megtenni.

II.

Nagyméltóságú vallás- és közoktatási miniszter úr!

Egyházkerületi közgyűlésünk, főhatósági jogánál s ebből folyó kötelességénél fogva, tanácskozás alá vevén nagyméltóságodnak folyó év március 15-ről, 10,552.

szám alatt püspökünkhöz intézett azon felhívását, hogy amennyiben a sárospataki ev. ref. főgimnázium I. és II. osztályában a tanulók létszáma három év óta meghaladja a 60-at, a középiskolai törvény 17. §-ának megfelelőleg, a jövő tanévre az említett osztályokhoz párhuzamos osztályok állíttassanak: kényszerítve érzi magát, hogy e tekintetben nagyméltóságodhoz a következő felterjesztést, illetőleg kérelmet intézze ;

Egyházkerületünk ez idő szerint nem tartja sem szükségesnek, sem lehetőnek a kívánt párhuzamos osztályok felállítását. Szükségesnek nem tartja azért, mert gimnáziumunkban a létszám rendkívül ingadozó, nagy befolyással lévén különösen az I-ső osztály népességére ezen vidék gazdasági viszonyainak emelkedése avagy süllyedése. A népesség ingadozását igazolja az is, hogy e folyó 188⁵/₆-ik iskolai évben a II. osztály létszáma csakis 64; a következő osztályokban pedig folyvást alább száll. Ez iskolai év végén is az I-ső osztályból a II-ik osztályba átbocsátott növendékek száma a törvényes létszámot alig haladja meg. Hogy az I. osztályba oly számosan tódulnak a növendékek, annak okát kiválóan abban találjuk, hogy vidékünkön sem Sátoralja-Ujhelyben, sem Ungváron polgári vagy reáliskolai intézet nem lévén, a szülék, mégha iparos pályára akarják is gyermekeiket adni, 12 éves koruk betöltéséig kénytelenek azokat iskolába járatni; és mert ezt falu helyen, a legtöbb esetben, nem tehetik, anyagi viszonyaikra való tekintetből és kísérletképen, csakis gimnáziumunkba hozhatják. Ezek közül aztán már az I-ső osztály végeztével számosan elmaradnak, úgyhogy gimnáziumunk többi alsóbb osztályaiban a törvény által megszabott 60 létszám alig van túlhaladva.

De főiskolánk anyagi helyzetének komoly megfigyelése mellett, lehetőnek sem tartjuk a párhuzamos osztályoknak már a jövő tanévre leendő felállítását. Egyházkerületünknek nem csekély gondot okozott a legközelebb lefolyt évek alatt, hogy a mindég gyakrabban felmerült igényeknek, melyeket a tanügy és a korszellem követeltek, eleget tegyen. És ha sikerült a tanügyet fokozatos fejlődésében fentartani, anélkül, hogy a költségvetés mérlege egyensúlyát veszítette volna, az csak azért volt lehető, mert oly kérdéseknek a megoldását is elhalasztotta, minő például a tanári fizetések felemelése.

Elteltekintve azonban az anyagi viszonyoktól, komoly meggondolás tárgyává teendő az is, hogy miután a jelenlegi helyzetben, midőn érettségi vizsgát a közelebbi években mintegy 30 ifjú tett, mégis az itt, részint a jogi, részint a hittanszaki tanfolyamra megoszló ifjak, iskoláik bevégezése után, alkalmazást jórészen nem találtak mindaddig, míg azon vidékeken, honnan a sárospataki iskola növendékeit nyeri, esetleg reáliskolák nem nyílnak meg: szükséges-e itt parallel osztályok rendszerezítése által még mintegy másik gimnáziumnak emelni alapot, azon kilátás nélkül, hogy az ifjak ez úton életpályához juthassanak?

Mindezen indokoknál fogva, mély tisztelettel kérjük nagyméltóságodat, hogy miután maga az országos iskolai törvény felhatalmazza a nagyméltóságú miniszteriumot arra, hogy egyes osztályokba 60-nál nagyobb számú növendékek felvételét is engedélyezhesse: iskolánk anyagi helyzetének, a vidék tanügyi, gazdasági és társadalmi viszonyainak tekintetbevételére után, méltóztassék elállani azon kívánságtól, hogy sárospataki gimnáziumunk I. és II. osztálya már a legközelebbi tanévre párhuzamos osztálylyal toldassék meg.

34. A felsőzempléni egyházmegye, folyó évi február 22-én, Bánócon tartott közgyűlésében, 7. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatával, pártolólág terjeszti fel megerősítés végett a bodzás-ujlaki

egyház tulajdonát képező Lajos Borbála-féle zsellérség eladásáról szóló adásvételi szerződést s ez ügyben még a múlt 1885. évi augusztus 25-én, Kis-Báriban, 18. szám alatt hozott azon határozatát, mely ezen eladott ingatlan vételáráról úgy intézkedik, hogy ennek 500 frt. vételára takarékpénztárilag kezeltessek Lajos Borbála alapítvány címén s jövedelmének egy része tőkésíttessék, másik része az egyházi javadalmazására fordíttatván.

Ezen adásvevési szerződés az egyházmegye véleménye alapján megerősítettik, arra a jóváhagyási záradék rávezettetni határozatlik; a vételárra vonatkozó intézkedése pedig a felterjesztő egyházmegyének helybenhagyatik.

- 35.** Az alsóborsodi egyházmegye esperese felterjeszti a kis-tokaji 3-ad osztályú egyházban megtartott lelkészjelölő-bizottság jegyzőkönyvét, amelyben előadatik, hogy az említett egyház lelkészi állomására mind az öt pályázó kijelöltetett, az 5-ik pályázó, Bodolay István, miskolci segédlelkész pályázati képességére nézve azonban kételye van a jelölő-bizottságnak, mivel ő, ki a segédlelkészi vizsgát 1879. június 19-én, a lelkészképesítési vizsgát pedig 1881-ben, első osztályzattal tévén le s így teljes 7 évet mint segédlelkész el nem töltvén, azon az indokon kívánta magát az említett egyházban a lelkészi állomásra jelöltetni, mivel mint a miskolci gimnáziumban 3 év óta működő vallástanító (katecheta), az Ungváron 1883-ban alkotott szabályrendelet 4-ik pontja szerint, a rendes lelkészekkel egyenlő pályázati képességgel bír.

Minthogy a szabályrendeletnek erre vonatkozó pontja többféleképen magyarázható: kéri az esperes, hogy az egyházkerület ezen szabályrendelet miként leendő értelmezése felett határozzon.

A pályázati képességet megállapító és Ungváron, 1883. szeptember 24—25. napjain tartott közgyűlés jegyzőkönyvében foglalt szabályrendelet 9-ik §-ának 4-ik pontjában felsorolt vallástanítók (katecheták) alatt valamely iskolánál alkalmazott oly vallástanítókat értett és ért egyházkerületünk, akik rendes tanárokként vannak alkalmazásban, akiknél tehát maga a tanári pálya a főfoglalkozás, és akik ugyan ezen szabályrendelet világos rendelkezéséhez képest csak időlegesen, esetről-esetre tesznek lelkészi szolgálatokat, az ily vallástanítókat kívánta egyházkerületünk a rendes lelkészekkel egyenlő pályázati képességgel felruházni még az esetre is, ha ők felszentelt lelkészek nem lennének; és nem azon segédlelkészeket kívánta társaik fölött előnyben részesíteni, kik egyik vagy másik olyan egyházban lévén alkalmazásban, ahol gimnázium vagy más felsőbb iskola van, azon felső iskolában ottani káplánkodásuk tartama alatt vallástanítással foglalkoznak.

- 36.** Olvastatott Bíró János, segédlelkész folyamodványa, amelyben kéri, hogy a második vagy lelkészképesítési vizsgát a jövő 1887. június havában letehesse egyházkerületi lelkészi vizsgáló-bizottságunk előtt.

Minthogy folyamodó, saját hibáján kívül, nem nyerhetett annak idejében segédlelkészi állomást: ezen körülményre való tekintettel, kérelme megadatik s megengedtetik, hogy a lelkészképesítési vizsgát a megjelölt alkalommal letehesse.

- 37.** Olvastatott Horváth György, sárospataki főiskolai szénior folyamodványa, melyben előadván azt, hogy a tanári pályára való előkészület céljából, óhajtaná a külföldi egyetemeket meglátogatni: kéri, hogy részére a Bárcki-féle alapítvány két évi kamata mint stipendium, ezenkívül pedig még egy évi kamata mint kölcsön utalványoztassék, oly módon, hogy mihelyest folyamodó rendes álláshoz jut, ezen egy évi kölcsönvett kamatot azonnal visszafizeti.

Egyházkerületünk szívesen akarván segíteni folyamodót nemes céljának elérésében, a Bárcki-féle alapítvány két évi kamatjának élvezetét részére megengedi s annak sorrend szerint való kiadását elrendeli; kérelmének a kölcsönre vonatkozó

részét azonban nem teljesítheti, minthogy ez ellenkeznék az alapítvány természetével s minthogy kölcsön, bármely pénztárból is csak kellő biztosíték mellett adható ki.

38. Olvastatott Gyöngyösi Sámuelné, lelkész-özvegy folyamodványa, melyben kéri, hogy azon 350 frtnyi összeg, melylyel elhunyt férje, Gyöngyösi Sámuel, az egyházkerületnek adása maradt s amelyért az egyházkerület által már be is pereltetett, engedessék el.

Folyamodó kérvénye az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz tétetik át.

39. Sólyom Lajos, ónodi ref. lelkész, azon vallássérelmi ügyet jelenti fel, melyszerint Gaganez Alajos, s.-petrii görög katolikus lelkész, Gyükér János ev. ref. vallású férfiút, Lasánszky Veron, görög katolikus nővel, a görög katolikus templomban anélkül eskette meg, hogy a református vallású férj részéről esketési bizonyítványt kért volna.

Ezen vallássérelmi ügynek, a szokásos úton való orvoslására, püspöki hivatalunk kéretik fel.

40. Mészáros Lajos, b.-vendégii lelkész, Holzmann Zsigmond, hídvég-ardói római kath. lelkész ellen azon vallássérelmi ügyet jelenti fel, hogy a nevezett római kath. plebános, rendszeresen úzi vegyes vallású házaspár esketésénél a reversalisokkal való visszaélést s emellett folyó évi ápril 29-én eltemette Csurilla János, római kath. apának Cséplő Erzsébet ref. vallású anyától született Anna nevű leányát.

Ezen vallássérelmi ügy orvoslása is püspök úrra bízatik.

41. Olvastatott Dr. Kovács Gábor, egyházkerületi világi aljegyzőnek felterjesztése, melyben megújítani kéri az egyházkerületnek már régebben hozott azon határozatát, melyszerint minden lelkész köteles legyen saját egyházának, valamint a hozzátartozó társ-, leány- és fiókegyházaknak történetét, az egyházakban található okmányok, anyakönyvek és jegyzőkönyvek alapján, lehetőleg híven, minél előbb megírni s a dolgot egyházkerületi levéltárunk részére, a folyó 1886. év végéig beküldeni. Ugyanezen felterjesztéséhez a következő utasító pontokat is mellékelvén:

Az egyházközségek történetének megírásánál figyelembe veendő főbb pontok a következők:

1. Az egyház alapításának ideje, alapítói, az egyházközség megalakulása s az eredeti lélekszám.

2. Templomépítés és annak felszerelése. A harangok szerzése, azok szerzésének ideje, s a harangokon levő sokszor érdekes régi nyomások, írások.

3. A templomi feliratok, esetleg fali képek (freskók), a templomi székek, ha azok érdekes régi famunkák. Az áldozati, úrasztali edények, azok minősége (arany, ezüst, bronz, ón, réz stb.), ajándékozóiknak nevei s az edények felírásai, esetleg értékök; a templomi szószék szőnyegei, szebb és drágább felszerelése.

4. Az egyház pártfogói, az alapítványok és azok célja. Az egyház lelkészei, főgondnokai, hivataloskodásának ideje.

5. Az egyházi épületekről.

6. Az egyház iskolájának rövid története.

7. Az anyakönyvek mióta vezetnek, s a legrégebbi okmányok honnan kezdődnek?

8. Figyelembe veendő az egyháznak esetleges üldözése, a szabad vallásgyakorlat eltiltása, a hívek zaklatása, a templom elvétele s újra visszaadása, vagy elpusztítása stb.

9. Legfőbb dolog, hogy minden legkisebb mozzanat okmányokon alapuljon, s ahol ilyenek. p. jegyzőkönyvek, anyakönyvek stb. a régebbi időből nincsenek, a történet csak onnan kezdődjék, ahol már okmányokon nyughatik.

Egyházkerületünk e felterjesztés alkalmából megújítja azon határozatát, melyet e tárgyban már Mádon tartott közgyűlésének egyik jegyzőkönyvi pontjában hozott s felhívja a lelkészeket, hogy egyházuknak történetét írják meg s dolgozatukat, az esperesi hivatal úján, a jövő 1887. évi május 1-ső napjáig, az egyházkerületi levéltár részére mulhatlanul küldjék meg.

42. Legközelebbi őszi lelkész-felszenteléssel összekötött közgyűlésünk helyéül

az alsózempléni egyházmegye kebelében levő tarcali egyház jelöltetik ki; a gyűlés megtartásának idejéül pedig folyó évi szeptember hó 19. napja tűzetik ki; amidőn egyszersmind felhivatnak az egyházmegyék, hogy a véleményezés végett kiadott conventi tervezetekre vonatkozó munkálataikat, mindjárt az egyházmegyei gyűlések megtartása után, de mindenestre szeptember hó 10. napjáig küldjék el mulhatlanul Mitrovics Gyula, egyházkerületi egyházi főjegyzőhöz, mint az e tárgyban kiküldött bizottság előadójához.

43. Mindezen jegyzőkönyvi pontok
meghitelesítettek.

T ö r v é n y s z é k i ü g y .

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület bíróságának 1886. június 28-án, Sárospatakon tartott ülésében felvett jegyzőkönyv.

Jelen voltak a bíróság részéről: Kun Bertalan, püspök; Ragályi György, egyházmegyei gondnok, elnökök; Debreczeni Gábor, Fodor Pál, Kopré Ferenc, Nagy Pál, Bornemisza József, Kálniczky János és Vajányi Lajos, esperesek; Lükő Géza, Csíder Károly, egyházmegyei gondnokok; Mocsáry Lajos és Dr. Lengyel Endre, tanácsbírák, mint szavazó bírák és Debreczeni Bertalan, világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

- 1.** A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület törvényszéke, mint fegyelmi bíróság, azon fegyelmi ügyben, melyben az ungi egyházmegye fegyelmi bírósága Ungváron, 1886. évi február 26-ik napján 4-ik szám alatt hozott ítéletével Szakal Elek, segédlelkézt az egyházi törvény 246. §. f) pontja értelmében bünteti, vádlott felebbezése folytán következő

v é g z é s t h o z o t t :

Az ungi egyházmegyének fennebb idézett keletű és számú határozata az egyházi törvény 279. §-a alapján feloldatik és az eljáró egyházmegyei bíróság utasíttatik, hogy ezen fegyelmi ügyben az egyházi törvény III. rész 2-ik fejezetben előirt eljárási szabályok szerint járjon el.

I n d o k o k :

A felterjesztett ügyiratokból ki nem tűnik az, hogy a fegyelmi eljárás megindítása előtt a Szakal Elek ellen támasztott fegyelmi panaszok mindenike; jelesül, hogy a Kenyhercz István és Gábor által beadott panasz vádlottal nyilatkozat végett közöltetett volna (267. §.); nem tűnik ki, hogy vádlott ellen a vizsgálatot a bíróság elnöke rendelte volna el; hogy ezen végzés vádlottnak kézbesítetett volna, noha neki ez ellen 3 nap alatt felebbezéssel élni joga van; nem tűnik ki, hogy a vádlott ellen lopás vétsége, illetlen magaviselete s engedetlenség miatt megtartott nyomozat alkalmával kihallgatott tanúk megeskettettek volna, akár a nyomozó-bizottság által, akár a

tárgyaló-bizottság által (275. §.); sőt azok legnagyobb része nem is mint tanu lett kihallgatva, hanem azok csak nyilatkozatra szólítottak fel (269. §.); továbbá a vád által felhítt tanúk egy része ki nem hallgattatott; vádlott pallói magaviseletére vonatkozólag beadott panasz a canonica vizitáció által nem lett a fegyelmi bíróság elnökéhez előlegesen beterjesztve, hanem az. az elnökség előleges kiküldő rendelete nélkül, arra nem illetékes személyek által nyomban nyomozás tárgyává tétetett, holott a canonica vizitáció nincs jogositva annak elbírálására sem, valjon a beadott panaszban foglaltak képezik-e a fegyelmi vizsgálat tárgyát, s elrendelhető-e azokra a vizsgálat? mindezek elrendelése a fegyelmi bíróság elnökének jogköréhez tartozván (267. §.); nem tűnik ki az ügyiratokból, valjon felek, úgy vádlott, mint a magánvádlók, a tárgyalásra meg lettek-e idézve (303. §.); a tárgyalásról jegyzőkönyv felvéve nincs (278. §.), tehát meg sem állapítható, valjon ki lett-e az ügy előadónak osztva (271. §.); valjon megengedett-e az esetleg jelenlevő vádlottnak védelme előterjesztése (277. §.); valjon a tárgyalás nyilvánosan tartatott-e? s az ítélet zárt ülésben hozatott-e (276. §.); nem tűnik ki, hogy az 1886. február 26-án hozott és vádlott által élőszóval bejelentett felebbezés indokai miért lettek 1886. ápril 20-án elfogadva, holott a 289. §. szerint a felebbezési indokok a bejelentéstől számított 15 nap alatt adandók be? Mindezen hiányok és alaki sérelmek miatt az egyházkerület bírósága az ügy érdemleges elbírálásába bele nem bocsátkozhatván: az ítéletet feloldani és az eljáró bíróságot újabb, szabályszerűbb eljárásra utasítani kellett.

Ezen végzés vádlott képviselője, Szakal István előtt kihirdettetett.

Kelt Sárospatakon, a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület törvényszékének, mint másodfokú fegyelmi bíróságnak, 1886. június 28-án tartott ülésében.

Ragályi György,
világi elnök.

Kun Bertalan,
püspök.

Debreczeni Bertalan,
egyházkerületi világi főjegyző.

Jegyzették: *Mitrovics Gyula*, egyházkerületi egyházi főjegyző, az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 23, 29, 30, 31, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43. pontot.

Debreczeni Bertalan, egyházkerületi világi főjegyző, a 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 24, 25, 26, 27, 28, 34, 35. pontot és a törvényszéki ügyet.

Kérészy Barna, egyházkerületi egyházi aljegyző, a 13, 19, 20, 21, 22, 32, 33. pontot.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. A gyűlés megnyitása.
2. A képviselők igazoltatnak.
3. A gyűlésről elmaradt képviselők.
4. Terhes Barna emlékezete.
5. Szentpétery Sámuel lemondása.
6. Debreczeni Gábor, esperes bizottsági tagúl választatik meg.
7. A főiskolai világi algondnokságra új szavazás rendeltetik.
8. Az énekkar szabályai beadandók.
9. Bernáth Elemér conventi világi póttagúl megválasztatik.
10. A baracai vallássérelmi ügy.
11. A gát-megyeri szőlő eladása.
12. Püspök jelentése a tűzkár-biztosítás ügyében.
13. A Horváth Mária-féle alapítvány convertálása.
14. Domesztikai kérvények.
15. A felsőbb leánynövelde újrászervezése.
16. Ragályi György adománya.
17. Forgó Lászlóné alapítványa.
18. Fráter Sándor haszonbérlo adóssági ügye.
19. Az igazgató-tanács jelentése a tanárok minősítésére vonatkozólag.
20. Az egri leányegyház díjlevele.
21. A minisztérium ajánlata gipszminták megrendelésére vonatkozólag.
22. Miniszterileg ajánlott tankönyvek.
23. Jelentés a lelkészi vizsgák eredményéről.
24. A Baldácsy-alapítvány meghatalmazottjai közgyűlésének jegyzőkönyve.
25. A rimaszombati gimnáziumról szóló jelentés.
26. Az államsegély utalványoztatik.
27. A Szondy-Kenessey alapítvány kamatai megküldetnek.
28. A besztercei egyház kéro-ívei.
29. Janiga János háznagy lemondása.
30. A háznagyi állásra pályázat hirdettetik.
31. A történeti kiállításra küldendő tárgyak.
32. Az igazgató-tanács jelentése a párhuzamos osztályok felállítása tárgyában.
33. Felirat a tanárok minősítése és a párhuzamos osztályok ügyében.
34. A b.-ujlaki egyház eladási szerződése megerősittetik.
35. A pályázati képességet megállapító szabályzat 9. §. 4. pontjának értelmezése.
36. Bíró János kérelme.
37. Horváth György kérelme.
38. Gyöngyösy Sámuelné kérelme.
39. Az ónodi vallássérelmi ügy.
40. A b.-vendégii vallássérelmi ügy.
41. Az egyházak történetének megírása elrendeltetik.
42. A legközelebbi gyűlés helye és ideje.
43. A jegyzőkönyv hitelesítése.

Törvényszéki ügy.

1. Szakal Elek fegyelmi ügye.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely hivatalokra, testületekre vagy egyesekre tartoznak.

Alsóborsodi egyházmegyét 27., 35.

Alsóborsodi esperest 20.

Bernáth Elemért 9.

Bíró Jánost 36.

Debreczeni Gábort 6.

Dókus Gyulát 7.

Egyházkerületi pénzügyi választmányt 13., 38.

Espereseket 5., 7., 41., 42.

Fejes Istvánt 30.

Főiskolai gazdasági választmányt 11., 13., 18.

„ igazgatókat 30.

„ igazgató-tanácsot 8., 13., 31.

„ tanári kart 13.

Gyöngyösy Sámuelnét 38.

Horváth Györgyöt 37.

Janiga Jánost 29.

Lengyel Endrét 7.

Püspöki hivatalt 10., 13., 14., 33., 38., 39., 40., 42.

Ragályi Györgyöt 16.

Tarcali egyházat 42.